STRIPSCHRIFT

TIJDSCHRIFT VOOR STRIPLEZERS

FL 2,25/35F

HERDRUK ROBBEDOES-VERHAAL UIT 1947

PRINS VALIANT PORNOGRAFISCH?

INTERVIEW MET FRANQUIN

ILLEGALE HER DRUKKERS III

verschijnt maandelijks | okt. 1970 22

de avonturen van eric de noorman

Eric is terug, lees de lotgevallen van de onverschrokken zwaardvechter, de feilloze boogschutter, de man die er ondanks woeste avonturen in slaagde tot op de huidige dag in leven te blijven.
Voor stripofielen, stripomanen en jeugdsentimentelen.

Prijs per deel f 6,80

deel 1
De steen van Atlantis

deel 2
De sultan van Akaiim
Het stenen afgodsbeeld
Het water des levens
De ondergang van Atlantis

deel 3
De valse koning
Het goud der Ozmecs
Het wapengericht
Het geheim van het grafgewelf

deel 4
Het rijk van het Midden
Storm over China

IKAN
Wolters-Noordhoff

Zojuist uit Australië aangekomen :

DE AUSTRALISCHE WIZARD OF ID

Wij leveren u alle strips direkt uit voorraad.

De Vrije Pers voor 'Underground' Comic House voor strips
Groningen (050) 3 31 70

BOEKHANDEL ULYSSES

kondigt aan :

The Collected Works of Dick Tracy 1931-1951
verschijnt ca. oktober 1970 ong. *f* 65,10

O. SOGLOW, The Little King
(first published in The New Yorker in 1931)
verschijnt ca. november 1970 ong. *f* 54,50

★

FLASH GORDON, THE PHANTOM, LITTLE NEMO, KRAZY KAT, LOANE SLOANE, SCARLETT DREAM, LES AVENTURES DE CYBER, VALENTINA, SAGA DE XAM, e.a. zijn natuurlijk leverbaar.

★

Hal Foster's PRINCE VALIANT
(entire first two years of Prince Valiant)
verschijnt binnen afzienbare tijd.
Intekenprijs *f* 110,95 is nog geldig tot 1 november a.s.; daarna *f* 140,70.

stripschrift

TIJDSCHRIFT VOOR STRIPLEZERS

Nummer 22

Uitgegeven door
N. V. Drukkerij Levisson voor

het stripschap

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

ADRES VAN REDAKTIE EN ADMINISTRATIE:

De Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk
telefoon: (070) 90 87 80, giro 15412.

Redaktieraad voor dit nummer

R. van Eyck
P. Hans Frankfurther
R. van de Kamer
R. Richard

Eindredaktie:

Nettie Hagens

Verantwoordelijk redakteur:

Frits de Winter

Vormgeving:

Nico Buis

Verschijnt twaalf maal per jaar.

Te verkrijgen:

. d. m. v. lidmaatschap Stripschap à ƒ 18, --, giro 1513000

. via abonnement à ƒ 15, --, giro 15412

. in de losse verkoop à ƒ 2, 25

EEN BEROEP OP STRIPMINNEND NEDERLAND

In het vorige nummer van Stripschrift, het dertiende in de huidige vorm, stonden we even stil bij het eenjarig bestaan van ons blad als "volwassen publiekstijdschrift". Wij zinspeelden toen al even op de problemen die er voor een sterk gespecialiseerd blad als Stripschrift zijn, als het er op aan komt diegenen te bereiken, bij wie meer dan gemiddelde belangstelling voor het stripgebeuren verwacht mag worden.
De groei van het abonnementenaantal is tot nu toe gezond geweest, maar de kern van vaste lezers, die door de leden van het Stripschap en de abonnees wordt gevormd, is nog lang niet groot genoeg om het voortbestaan van Stripschrift in de tegenwoordige vorm veilig te stellen. De losse nummer verkoop maakt een gewaardeerd deel uit van de gehele verspreiding, maar juist op dit gebied liggen de grootste problemen. De tijdschriftenverkoop in ons land heeft dusdanige proporties aangenomen, dat een bescheiden dwergje en dan nog wel een wat excentriek dwergje als ons blad is, nogal eens in de verdrukking komt. Natuurlijk is het in theorie mogelijk van Stripschrift een blad mèt strips, in plaats van een blad mèt en óver strips te maken. Maar daarmee zou, naar de mening van de redaktie, de primaire bestaansreden van Stripschrift verdwijnen. Wie gewoon strips wil lezen is in Nederland al verwend met uitstekende bladen als Pep, Donald Duck, Sjors, Kuifje, Robbedoes, Tina, Bobo en andere, om van de buitenlandse nog maar te zwijgen. Wie wat meer wil weten over "het verschijnsel strip", over tekenaars, achtergronden, over wat er in de wereld van de strip voorvalt en in het verleden is voorgevallen, moet het van Stripschrift hebben. De talloze reakties, die elk nummer van het blad steeds weer oplevert, het enthousiasme dat we steeds weer ondervinden bij de vaste kern van lezers, zijn sterke stimulansen voor de redaktie om de "struggle for life" onvermoeid voort te zetten. Ze zijn ook een aansporing om naar vormen te zoeken, waardoor het mogelijk wordt Stripschrift voor een zo groot mogelijk publiek aantrekkelijk te maken, zonder daaraan het specifieke karakter van het blad op te offeren.
Dit nummer, met zijn twee gezichten, weerspiegelt o. i. uitstekend dit "hinken op twee gedachten", waaraan Stripschrift noodgedwongen doet.
Deze inspannende vorm van lichaamsbeweging zou aanzienlijk kunnen worden beperkt, wanneer in het totaal van de verspreiding het "vaste gedeelte", dat gevormd wordt door Stripschapleden en abonnees, een grotere plaats zou innemen.
Al deze "inside-information" heeft (het pientere lezertje zal het al wel hebben voelen aankomen) natuurlijk een duidelijk doel. Dat is: een beroep te doen op diegenen die net zo gek op Stripschrift zijn als wij om in wijde kring propaganda voor Schap en Schrift te maken. En om degenen, die zo af en toe eens een nummer van Stripschrift in de winkel kopen en dan denken: "Het is toch eigenlijk een verrekte leuk blad", aan te sporen zich tot een trouwe aanhanger te laten maken door een abonnement te nemen of lid te worden van het Stripschap. Om het geld behoeven ze het niet te laten, want een abonnement voor een jaar, waarop ze twaalf nummers krijgen kost net zoveel als zes losse nummers. Natuurlijk zal in de loop van een jaar wel eens een "hoofdverhaal" worden gekozen dat u minder interesseert, maar het moet wel gek gaan, als u toch niet héél goed aan uw trekken komt met zo'n jaarabonnement. Wij hopen dat het gaat lukken, om voor het eind van dit jaar de tweeduizendste abonnee op Stripschrift te noteren. Aan u, lezer het dringende verzoek om mee te helpen Stripschrift z'n eigen karakter te laten behouden.

Redaktie.

summary

And old story of "Spirou" (1947) by the famous Belgian cartoonist André Franquin, was chosen for the reprint in this October-issue of "Stripschrift". Franquin was interviewed by one of the members of "Het Stripschap", who wrote a very interesting and detailed article about the cartoonist and the comic figures he created; much attention is paid to "Spirou" in particular.
The leading article is a request to all the members of "Het Stripschap" and the subscribers to "Stripschrift" to help the magazine in keeping its own 'face', namely that of a magazine with and about comics, by bringing in new members and subscribers.

nieuws vd stripmarkt

Bij uitgeverij/drukkerij SUM (Socialistische uitgeverij Maastricht) is in een oplaag van duizend exemplaren deel 1 verschenen van het stripverhaal "Sjo Maas van Trajectum". Het verhaal gaat over het leven van de Maastrichtse jongen van eenvoudige kom-af, die het met de (kruiwagen)-hulp van bekende Limburgse topfunctionarissen ver schopt in de industriële wereld.
Er is zo langzamerhand bijna geen universiteitsstad meer die geen eigen uitgeverij heeft. SUM heeft kennelijk niet willen wachten op de komst van de universiteit naar Zuid-Limburg, en is alvast begonnen. Voor wie belangstelling heeft voor dit unieke stripverhaal: het overmaken van *f* 1, 75 op giro 1047865 t.n.v. Kees Graaf, Weert 85, in Meerssen, is voldoende om het in handen te krijgen.

In de stripwinkel "Panda" in Den Haag krijgen leden van het Stripschap 10% korting.

Deze maand verschijnt bij de GP een drietal Pep-albums:
De Argonautjes - het orakel van delphi -, van Dick Matena; Agent 327 - dossier stemkwadraten -, van Martin Lodewijk; en Erwin de Vrijbuiter, van Hans G. Kresse.
De albums kosten in de losse verkoop *f* 2, 25. In de toekomst zullen meer albums verschijnen in deze reeks, die de 'Pepstrippoteek' heet.

Moem, de onder meer uit De Volkskrant bekende stripcreatie van Tove Jansson, is bij Bruna in boekvorm verschenen. (Zwarte Beertjes 1361).

Niet als stripverhaal overigens, maar in de vorm van een door de schrijfster zelf geïllustreerde roman, die de titel 'Pappa Moem en de Mysteriën van de zee' draagt; prijs *f* 2, 75.

Bij Wolters-Noordhoff is verschenen "Wipperoen en het land van zand" van R. Bär en J. van Reek.
Het verhaal telt 74 pagina's en is gestoken in een kleurig omslag. Voor dit boekje in oblong-formaat betaalt u *f* 3, --.

Begin september bereikte een Bruintje Beer kleurboek alle Nederlandse Centra-kruideniers. Het omvat 80 in contouren opgezette anonieme tekeningen waar Bruintje iedere keer in voorkomt. Ook als u geen kleurende kleuter in de buurt hebt is het werk z'n 98 cent precies waard. Als u het ons vraagt zit in kleurboeken lelijk de klad. Men is er tegenwoordig immers veel meer op uit om de vrije zelfexpressie aan te moedigen. Een kleurboek staat daarbij alleen maar in de weg. Misschien is dit dan ook wel een van de laatste kleurboeken?!

---

leuterlussies

Mirish luidt de wat mysterieuze naam van het creatieve jongerenfestival dat op 19 september een half etmaal lang het beeld van Boskoop zou gaan bepalen. Een ralley voor twee- en meerwielige voertuigen maakte deel uit van het programma: van de eigenaren werd verwacht dat zij, op het eindpunt aangeland, op meters lange vellen papier een gedeelte zouden tekenen van een stripverhaal-in-vervolgen. We zijn benieuwd hoe dat verhaal is afgelopen.

Het motto van het 14de Eelder bloemencorso was dit jaar Het Boek. Geen wonder dat een van de 18 getoonde boeken Asterix en Obelix als gladiatoren was. Zullen ze bij de GP wel leuk hebben gevonden.

In Arnhem is van 12 tot 18 september onder de naam GG125 een manifestatie gehouden waar ook de 9 leden sterke Varsseveldse Industriële Vereniging aan heeft meegedaan. Alle bezoekers kregen een boeiende stripkrant mee waarin de belevenissen worden verhaald van Vivius, de zoon van de oude Varus. Vivius is een ruimtelijke figuur die naar Varsseveld (The Space Place) reist, daar de negen bedrijven met een plastic buis verbindt en vervolgens door die buis de geest van samenwerking blaast. GG125 betekent 125 jaar groei in Gelderland.

Plant-aardigheden, van Blase en Hohmann, heeft het in juli/augustus gebracht tot de derde plaats op de lijst van de tien meest verkochte boeken. 'Zoals mijn goede vader zei' zakte naar de achtste plaats.

De AVRO droomt er nu al jaren van,, een aantal avonturen van Kapitein Rob op het televisiescherm te brengen. Nieuws daarover dook begin augustus weer eens in de dagbladen op. Volgens de berichten ziet het Westdeutsches Fernsehen (mogelijke deelgenoot in dit avontuur) nogal tegen de onvermijdelijke buitenopnamen op. Misschien zou de AVRO eens bij een vakbekwame filmproducent moeten aankloppen?!

In het Parool van 31 augustus is balloonstripheld Appie Happie aan zijn tweede leven begonnen. Tevoren had zijn geestelijke vader Dick Bruynesteyn (43) hem namelijk Appie Happy genoemd. De oorzaak van deze op het oog onbetekenende verandering is ons niet bekend. Kort geledennog reisde Dik naar Cardiff voor het opdoen van nieuwe ideeën. Tot 1953 werkte hij in nachtelijke uren bij KLM-booking op Schiphol. Sedertdien is hij volledig beroepstekenaar voor dag- en weekbladen, voornamelijk op sportgebied. In 1960 werd hij medewerker aan het zondagavond TV-sportprogramma.

Enkele jaren geledem zag van zijn hand bij Meander in Leiden het bundeltje Een jaar sport 67/68 het licht, waarvan nu de laatste exemplaren voor enkele dubbeltjes bij De Slegte liggen. Wij ontlenen eraan dat het maaien van het grasveld rond zijn Soester huis een van zijn hobbies is: daarbij plegen de beste ideeën te ontstaan.

Om de strip Appie Happie naar waarde te kunnen schatten moet men wel eerst een cursus sportjournalistiek hebben gevolgd. Wij althans begrijpen vrijwel niets van de humor, maar we zijn ervan overtuigd dat dat aan ons ligt.

De laatste week van augustus heeft de Eindhovense stadsschouwburg op een niet alledaagse manier reclame gemaakt. Drie uur per dag trok er namelijk een Jan Plezier, door kunstenaar Joost Swarte van een stripverhaal voorzien, door Eindhoven.
De reclame was gericht op het grote publiek, dat, hoe de aktie ook uitgevallen mag zijn, in ieder geval duidelijk aan de schouwburg herinnerd werd.

---

3 oktober is in De Telegraaf een nieuwe balloon strip van start gegaan: 'De Gabbers', getekend en geschreven door Lex Overeijnder. De Gabbers wonen in een vallei, die omsloten wordt door de wilde en de steile bergen, het duistere woud en de grote plas. In de wilde bergen heerst Sov, de rode tovenaar, met zijn volkje, de Gorken.

De Gorken zijn aardslui, maar doen af en toe toch wel wat, omdat ze bang zijn voor Sov.

Het volkje van De Gabbers bestaat uit allemaal mannelijke wezens, met als enige uitzondering Moer Goer, de stamvrouw; zij maakt uit de zgn. zoetgroeikool nieuwe Gabbers. Alle vijanden, dus ook Sov, hebben het dan ook op de zoetgroeikool gemunt.

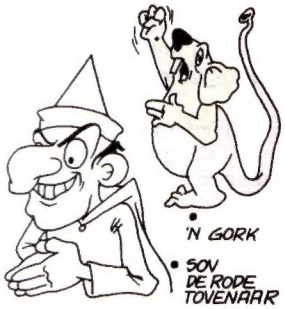

Het eerste verhaal zal 40-44 afleveringen bevatten. Aan de volgende verhalen zullen aktuele zaken ten grondslag liggen, zoals het druggebruik, de hippies, en politieke gebeurtenissen.

Pep-bibliografie '62 tot en met '69.

Eddy Volman uit Amsterdam heeft een fraai stuk werk verricht door een Pep-bibliografie over de jaren 1962 tot en met 1969 samen te stellen.
Hierin zijn alle stripverhalen opgenomen, met nummering, die in die periode in Pep zijn verschenen. De bibliografie is echter te lang om in Stripschrift gepubliceerd te kunnen worden. Nu wilden we het zo oplossen, dat we er kopieën van laten maken of - dat hangt van het aantal belangstellenden af - de bibliografie laten drukken. De prijs voor de kopieën komt, inclusief verzendkosten, op ongeveer drie gulden.
Willen degenen die interesse hebben voor de Pep-bibliografie, ons dit even laten weten?

Lucca 6 internationaal stripcongres

In Italië vindt dit jaar van 31 oktober tot 15 november de "Lucca 6" plaats, als opvolger van het vorig jaar zo succesrijk gebleken 5e internationale stripcongres van die naam.
De samenwerking tussen de Italiaanse "Immagine-centro di studi iconografici" en de Franse SOCERLID (Société civile d'études et de recherches des littératures dessinées) zal, onder auspiciën van het pedagogisch instituut van de universiteit van Rome, uitmonden in een groot aantal aktiviteiten op het gebied van de strip.

Zo zal er een internationale tentoonstelling worden ingericht met zowel oudere als eigentijdse strips en er komt een grote tentoonstelling van cartoons. Een commissie zal over de plaats en de gevolgen van de strip in de hedendaagse beeldende kunst diskussiëren (film, theater, animatie) en er zullen kontakten zijn met uni-

versitaire gespreksgroepen op het gebied van de pedagogie, de culturele antropologie, de sociologie en de psychologie - tevens wil men er een poging doen enigszins wetenschappelijke onderzoekingen op te zetten. Ook zullen er uitgebreide filmvertoningen zijn.
Het is misschien interessant te weten dat er een "Grote Prijs van de Stad Lucca" wordt uitgeloofd aan de beste Italiaanse of buitenlandse produktie verschenen in het afgelopen jaar.
Belangstellenden kunnen zich voor inlichtingen wenden tot de redaktie Stripschrift.

In een artikel over milieuverontreiniging in het Rotterdamsch Nieuwsblad van 1 augustus wordt professor Sickbock genoemd als de karikatuur van een gelukkig uitstervend soort van wetenschapsbeoefenaren.
In "De hupbloemerij" zegt de geleerde: "Veel zegeningen heb ik de wereld reeds geschonken: wasmiddelen, zoetstoffen, insekten- en onkruidverdelgers, en toch word ik met de vinger nagewezen."
Op de vraag wat ze in de stad met al hun vrije tijd doen, antwoordt hij: "Dat is mijn terrein niet. Ik heb ze de computer gegeven, zodat ze niet meer hoeven te werken. En nu moeten ze het zelf maar weten."

In het artikel 'Is Spiro Agnew Charlie Brown?", in De Nieuwe Linie van 15 augustus, wordt een interessante vergelijking getrokken tussen Amerika's vice-president en een van Schulz' Peanuts.
Volgens de schrijver van het artikel (W.J.) moet Charlie wel Spiro zijn: niemand houdt zo door en door Amerikaans van zijn ouders en alle Amerikaanse instellingen als Charlie, de eeuwige weifelaar. Hij gelooft in elke waarheid die ook de meerderheid aanhangt, onderhoudt stipt wet en orde, en bewandelt trouw the American way of life. Hij is bang niet bij iedereen in de smaak te vallen (de aanstaande politicus).
Charlie Brown behoort tot de majority, zwijgend of niet. Daarom draagt hij ook de juiste kleren (voor hem geen hippie-gedoe; trouwens uit geen enkele peanut kan ooit een langharig, werkschuw sujet groeien, Snoopy wellicht uitgezonderd). Hij zegt ook nooit iets wat wie dan ook onaangenaam zou kunnen zijn.
Wie denkt dat Charlie ongelukkig is, vergist zich. Hij kan wel eens vertwijfeld smeken om genegenheid b.v., maar hij geeft het nooit op. Als uiteindelijke ja-knikker leidt hij een prettig leven.

MY DAD SAID THAT SOMEDAY I MIGHT BE ABLE TO RUN FOR PRESIDENT!
REALLY CHARLIE BROWN? HE CERTAINLY MUST THINK HIGHLY OF YOU.
WELL, I DON'T KNOW.
HE ALSO SAID THAT HE DIDN'T THINK HE'D VOTE FOR ME!

Hoever Spiro en Charlie op elkaar lijken blijkt ergens duidelijk waar Lucy Charlie adviseert om nu eens eindelijk te beginnen aan zijn poging president te worden: "je moet er op tijd aan beginnen te werken."
Charlie èn alle peanut-kinderen zijn eerlijk, loyaal, schoon gewassen, steeds paraat, altruïstisch..... eeuwige padvinders. Ze zijn gehoorzaam aan wat de majority - silent of niet - dicteert.

Van de 64 pagina's in het septembernummer van het Franse stripblad Charlie worden er niet minder dan 13 door onze landgenoot Willem gevuld. Twee daarvan bespreken Peter Vos' beestenkwartet.
Gehoopt mag worden dat dit tot een Franse versie zal leiden. Ook Charlie blijkt gebrek te hebben aan abonne's. Hoofdredacteur (!) Wolinski wijdde er een sprekend stripje aan.

Lance Spearman, bij meer dan een half miljoen Afrikaanse fans beter bekend als "de Speer", is de held van een fotostrip die in heel Engelssprekend Afrika wordt verspreid.
Eens in de twee weken verschijnt een stripboekje met vervolgavonturen van deze met stropdas, strooien hoedje en sportkolbert uitgedoste held, die vaak gezelschap heeft van een of meer aantrekkelijk jonge dames.
Maandelijks worden zo'n 300.000 van deze blaadjes verkocht.
Speer, voor wie de Afrikaan Jore Mkwanazi model staat, ademt in alles zelfvertrouwen uit, maar zijn levenswijze staat wel heel ver af van die van zijn jonge, meestal niet geheel geschoolde lezers. Voor hen heeft hij de manieren en het succes waarvan zij alleen maar kunnen dromen.
In Zuid-Afrika verschijnen zijn daden in het blad Spear Magazine, en in Engelstalig zwart Afrika onder de naam African Film Magazine. Politiek en rassenbetrekkingen worden door hem zorgvuldig vermeden om de gevoelige censors in Afrika maar vooral niet op te schrikken! De verhalen worden in Zuid-Afrika geselecteerd.
"Speer is een zwarte James Bond", zegt een vertegenwoordiger van Drum Magazines, waar de verhalen gedrukt worden. "Hij appelleert aan de avontuurlijke gevoelens van de jonge Afrikanen en voorziet voor de prijs van 14 dollarcents in een behoefte aan ontspanningslektuur, die andere bladen niet kunnen bieden".
In Oost-Afrika is een tijdlang geëxperimenteerd met Fearless Fang, een zwarte Tarzan. Het projekt werd echter gestaakt, toen men ontdekte dat waar de Afrikaanse lezers het minst behoefte aan hebben, wel een terugkeer tot de jungle is!

NEEM NU EEN ABONNEMENT OP STRIPSCHRIFT !

door het overmaken van ƒ 15,-- op giro 15412 t.n.v. N.V. Drukkerij Levisson, De Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk (Z.H.) onder vermelding 'abonnement Stripschrift'

Jan Meesters: tekenen van strips en kartoons grootste hobby.

Met een karikatuur-achtige zwart-wit pentekening behaalde de 13-jarige Jan Meesters uit Roosendaal een prijs in de Europese tekenwedstrijd.
Deze wedstrijd was door de Europese Beweging georganiseerd in het kader van het Natuurbeschermingsjaar 1970.
Op 7-jarige leeftijd begon Jan Meesters met het tekenen van verhalen naar bestaande stripfiguren, zoals de Smurfjes en Lucky Luke. Langzamerhand ging hij over op het kreëeren van eigen figuren. Zo is hij nu bezig met de avonturen van Frederik Smith, die in "De Grote Strijd" de plannen van een korrupte burgemeester tegenwerkt.
Daarnaast maakt hij veel pentekeningen in zwart-wit, kartoons, en korte gags; hij heeft een soort magisch boekje geschreven, waarbij ook de tekeningen van zijn hand zijn.
Zijn favoriete stripverhalen zijn Sjors en Sjimmie in hun huidige vorm en alle strips van Dupuis.
Na de HAVO wil Jan graag naar St. Joost in Breda of naar de Tilburgse tekenakademie. Hij ziet wel wat in een toekomst als striptekenaar of kartoonist...

Illustratie uit het "Formule-boek Mabui"

De pentekening waarmee Jan Meesters een prijs won

Rechts Frederick Smith in "De Grote Strijd"

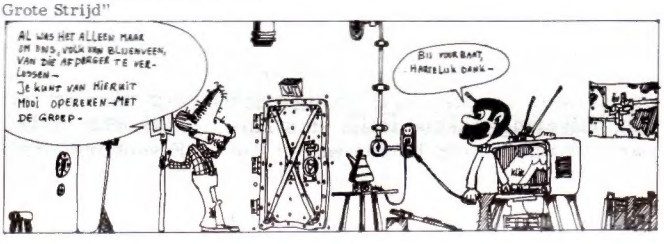
AL WAS HET ALLEEN MAAR OM DINS, VOLK VAN BLUEVEEN, VAN DE AFDRUGGER TE VERLOSSEN -
JE KUNT VAN HIERUIT MOOI OPEREREN - MET DE GREEP -
BIJ VOOR BAAT, HARTELIJK DANK -

postriptum

Prins Valiant pornografisch??

25 augustus 1938 verscheen de eerste publikatie van Prins Valiant in het Sjors-blaadje, een bijvoegsel van Panorama (ook in Okki, bijvoegsel Kath. Illustratie verscheen Prins Valiant; beide bladen van het Spaarnestadconcern).
Deze vooroorlogse uitgave was gekuisd; zo waren de borsten van de vrouwen weggeretoucheerd, want men meende, dat deze een prikkelende werking op het lezersvolkje zouden hebben. De lichamen van de vrouwen zijn dan ook onnatuurlijk plat en dat is dan wel het meest opvallende.
Ook een liefdesgeschiedenis is weggelaten (nrs. 108 t/m 111, Amerik. nummering). De beginplaten nrs 1 t/m 22 werden niet integraal afgedrukt, "onbelangrijke" plaatjes werden weggelaten. In de oorlogsjaren 1940 kreeg men de strip niet meer uit Amerika, zodat men een kunstmatig einde aan het verhaal maakte.

De laatste platen (129 t/m 132, Nederl. nummering) werden anders gerangschikt en de tekst veranderd.
Op 't ogenblik is de Franse uitgave verschenen (editions SERG), platen nrs 1 t/m 181 grandioos herdrukt; ook bij de Nostalgia Press, New York verschijnt zo'n uitgave, echter gedeeltelijk in kleur.
De eerdere Italiaanse ingekleurde uitgaven (hier bij uitgeverij Nooitgedacht) zijn huiveringwekkend lelijk en strippers, die niet op de hoogte waren van de zwart-wit uitgaven, konden niet begrijpen, waaraan de strip z'n roem dankte.
In Stripschrift 20 kan men zo'n verhaal bewonderen en de biezonder interessante tekst over Harold Foster, zou nog aangevuld kunnen worden met feitelijke informatie. Wat de vermelde Amerikaanse uitgaven betreft, deze zijn ook in Parijs, Brentano's Bookshop, te verkrijgen en zelf heb ik er eens een rechtstreeks besteld.
De licentierechten van deze uitgave zijn naar Duitsland en Nederland doorverkocht. In Duitsland: Prinz Eisenherz, Badische Verlag, Freiburg im Breisgau en in Nederland bij uitgeverij Pax. Zowel hier als in Duitsland waren de uitgaven geen succes, waarschijnlijk omdat er meer tekst (van Max Trell) dan tekeningen in stonden.
In het Tom Poes-Weekblad, Wereldkroniek, Revue en nu in Pep verschenen brokken uit dit uitgebreide Prins Valiant-verhaal. In Duitsland zijn bij "Welt am Sonnabend", mooie verzamelbanden verschenen (nrs. 1 t/m 19).

C. Rogge

Stripschrift-lezer Frits v.d. Waa uit Delft stuurde ons een aanvulling op de Paulus-bibliografie die in Stripschrift nr.19 afgedrukt werd. Hij schrijft ons:
"Van februari tot en met augustus 1968 is in het Barend-de-Beer-blad iedere maand een Paulusverhaal verschenen, zelfs van februari tot en met mei met een zeer fraaie omslag (dus 7 verhalen en 4 omslagen). Blijkens de jaartallen op de kleurenprenten zijn deze verhalen gemaakt in 1962. De verhalen zijn getiteld: Wawwa heeft pijpelepietis; De wijze schaatsers; Salomo ziet dertigdubbel; Oehoeboeroe vergist zich; Op de kop, dat helpt (deze 2 laatste verhalen zijn duidelijk bijeenhorend, maar ik meen dat het 2e eerder is verschenen); Avontuur in pyama; en Paulus poft kastanjes. Bij mijn weten zijn er nadien in dit blad geen Paulussen meer verschenen.
Ook is in het artikel niet vermeld dat Dulieu nog een zeer fraai ander kabouter(strippig)verhaal het licht heeft doen zien, nl: De zeven wonderdaden van Kevertje Plop (uitg. Van Goor). Dit verhaal is meer in de vorm van een prentenboek uitgegeven, maar het is onmiskenbaar een strip. Het uiterst fraaie boekwerk telt 64 bladzijden en bevat 66 illustraties in prachtige kleuren over een kwartpagina en 12 illustraties over een hele pagina, eveneens in kleur uitgevoerd, alsmede een groot aantal silhouetprentjes, zoals we die zo goed van Dulieu kennen. Bij mijn weten is het boek nog verkrijgbaar en komt op ongeveer ƒ 7, 50. De datering van dit boek is mij niet bekend; in het boek staat geen datum van uitgave vermeld en ook op de tekeningen is geen preciese aanduiding te vinden."

STRIPS
BEELDVERHALEN
„PANDA"
10% korting voor
Stripschapsleden
FREDERIKSTRAAT 151
DEN HAAG
TEL. 070 - 11 13 75

Aan de heren Rob Spijker en H.B.

Het spijt mij dat, volgens Stripschrift 20, mijn taalgebruik in de Bommelboekenpolemiek (no.18) uw delicate gevoelens gekwetst heeft, en ik zal mij thans voor herhaling hoeden; een taak die mij des te lichter zal vallen nu blijkt dat uw beider informatie en argumentatie zodanig onjuist, dan wel schamel, zijn, dat verdere gedachtenwisseling geen vrucht kan dragen.

Evenwel voel ik mij genoopt, enkele woorden te wijden aan enige door u aangeroerde punten, weliswaar betwijfelende of dit u geestelijk verder zal helpen, maar hopende andere geachte Stripschriftlezers met informatie van dienst te zijn.

Mijn broeder M. Toonder heeft mijn diensten niet nodig ter behartiging van zijn belangen in artistiek, zakelijk of verwantschappelijk opzicht. De gramschap, welke de redactie zo vriendelijk was mij in deze kolommen te doen uiten, is die van iemand die vele jaren op het terrein der kunsten werkzaam is geweest, deze kunsten liefheeft, zijn collega's hoogacht, en dus kwalijke praktijken met kunstwerken van harte verfoeit.

Een kunstwerk blijft geestelijk eigendom van de maker tot aan zijn dood; het staat hem vrij het te veranderen, en de verspreiding ervan te verhinderen of te bevorderen al naar hem dit schikt; wie hem dit morele recht (afgezien van het juridische) wil ontzeggen, spreekt twijfel uit aan zijn integriteit en onthoudt hem de achting die hem als kunstenaar toekomt.

Over afzonderlijke exemplaren van zijn werk, die middels een door hem gewilde handeling zijn overgegaan in het bezit van particulieren, verliest hij alle zeggenschap; deze exemplaren gaan in alle opzichten over naar de sfeer van de verzamelaar.

Tussen kunstenaar en verzamelaar bestaat geen andere band dan die van wederzijdse waardering.

Het verzamelen van zeldzaamheden is moeilijker dan het verzamelen van algemeenheden, wat een speciale waarde toevoegt aan de collectie. De verzamelaar echter die zijn toevlucht neemt tot diefstal of heling, doet aan de waarde van zijn collectie af.
Personen die zonder voorkennis van de kunstenaar zijn werk reproduceren en tegen een relatief hoge prijs, met winstoogmerken, in de handel brengen, kunnen niet gekenschetst worden als idealistische liefhebbers.

Het poneren van onbewezen stellingen en het publiceren van ongeverifieerde berichten misstaat elke polemist.

Met de aan uw verlangen naar zorgvuldig taalgebruik verschuldigde hoogachting.

uw overigens niet zeer dienstwillige,

Jan Gerhard Toonder

(discussie over illegale Stripuitgaven gesloten, red.)

mededelingen

LIDMAATSCHAP: *f* 18, -- per kalenderjaar; desgewenst *f* 1, 50 minder voor iedere verstreken maand, b.v. 1 oktober tot 31 december *f* 4, 50, 1 november tot 31 december *f* 3, --, en alléén december *f* 1, 50.
Als lid ontvangt u naast Stripschrift een stripmaatschapskaart, die u toegang verleent tot Stripschapsbijeenkomsten, verder een adressenlijst van leden en mededelingen betreffende Stripschapsaktiviteiten.
Beeindiging lidmaatschap uiterlijk 15 december.

OUDE NUMMERS STRIPSCHRIFT: nog verkrijgbaar de nummers 3 en 7, te bestellen à *f* 2, 25 bij de penningmeester van Het Stripschap; en alle nummers vanaf 8/9, tegen dezelfde prijs te bestellen bij Drukkerij Levisson, Rijswijk (ZH), giro 15412.

TOM POES DISCOBOEK: voor leden gereduceerde prijs van *f* 8, 50.

STRIPPLAKBOEKJES: formaat 15 x 30 cm, 64 pagina's, vijf voor *f* 3, -, alleen voor leden.

Nieuwe aanbiedingen zijn in voorbereiding.

Betalingen op giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap, Eeldersingel 2, Groningen.

ruilrubriek

Met ingang van het volgende nummer zullen niet alleen de leden van Het Stripschap, maar alle lezers van Stripschrift kunnen adverteren in de ruilrubriek.
De prijs per advertentie zal voor de leden voortaan *f* 2, 75 bedragen, voor niet-leden *f* 4, -. De ruiladvertenties moeten nu ook aan Drukkerij Levisson worden opgegeven. Dit dient te geschieden door het overmaken van de betreffende bedragen op giro 15412, waarbij de tekst van de advertentie (maximaal 40 woorden, inclusief naam, adres en telefoonnummer) op de achterzijde van de girokaart vermeld wordt.

Gevraagd:

Tom Poes: illegale uitgaven; 7. reuzenvogel; 10. zieke hertog; 12. Kaspar de draak; 25. watergeest.

Aangeboden (ruil of koop):

11. Monsterei; 17. geheim Noorderlicht; 47. partenspeler; D28. kleine knappkop; D30. meesterhand; D43. jakkerjekker.

R.A. Heyting
van Goghstraat 27, Reeuwijk
tel. (01829) 2775

Aangeboden:

Vooroorlogse Bruintje Beer's nrs.: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19. Sommige incompleet. Zijn ook te koop.

Gevraagd:

Prins Valiant uit Wereldkroniek en Revue.

C.H. Rogge
Willemsparkweg 207, Amsterdam

Aangeboden:

Rikki en Wiske; Jan Kordaat 1 en 2; Buck Danny; Lombard Collectie; Sjors.
Eventuele ruiling.

Karel Driesen
Blauw Moezelstraat 10, Antwerpen 2000

Arman en Ilva, knipsels kompleet, 1, 2, 3.
Chris Crack, knipsels kompleet, vanaf nr. 1.
Paulus de Boskabouter, boekjes 1 t/m 6.
Tekko Taks, boekjes 1 t/m 4.
Ome Keesje, boekjes reis naar de maan.
Piggelmee, boekjes 1 t/m 4.
Flip en Flap, boekjes 1 t/m 4.
Toontje Ezelsvel
Bulletje en Bonestaak, boekjes 1 t/m 18.
Flipje, boekjes 1 t/m 46.

Gevraagd:

Hollewijn

R.R. Bruijn
Parsifalstraat 13, Den Haag.
Tel.(070) 685562

Aangeboden:

Suske en Wiske: De vliegende aap; de bronzen sleutel; de witte uil; het Spaanse spook; de Bokkerijders enz. Robbedoesweekblad, boek nrs. 1, 4, 6, 10, 11 enz.

Gevraagd:

Piwo - Chick Bill; Lucky Luke tot nr. 15; De Blauwe Sperwer.

F. Bouwen
Niemandshoek 4, Herenthout 2270, België

Aangeboden:

Diverse Lombard-, Dupuis- en Suske en Wiske-albums; O.V.N., K.Z.V., Wereldkroniek (plm. 150 Tom Poesafleveringen).
Alleen te ruil tegen het onderstaande.

Gevraagd:

Robbedoesweekblad 1938-1950; Robbedoesalmanak 1944; Jan Kordaat I.

E. Böckling
Leliestraat 16, Zevenhuizen (ZH)

Aangeboden:

Tom Poes: Blauwe aarde, Toovertuin, Talisman, Wroegwezen, Mom Bakkesz;
Thijs Wijs; Vlaamse Eric's,
Kapitein Rob.

Gevraagd:

Suske en Wiske: blauwe albums en Vlaamse uitgaven.

C.M.J. Terlingen
Ankaradreef 42, Utrecht
tel. (030) 717882

Aangeboden:

Surcouf I; vervloekte eiland; Robbedoes Weekblad 1316-1485; Tartaarse Helm.

Te koop of te ruil gevraagd:

Kuifje 1e, 2e, 3e, 4e, 14e jaargang; 5e jaargang: 28, 30, 42, 43, 46; 6e jaargang: 1, 5, 6, 12, 15, 16, 19, 25, 32, 37-39, 43; 7e jaargang: 10, 16; 13e jaargang: 12-23, 44, 53.

Onbemande vliegtuigen; Chick Billboeken.

M. van der Veer
Valeriaanstraat 130, Soest
tel. (02155) 7723

Gevraagd:

Prins Valiant Vivo-uitgave: de nrs. 1, 17, 30, 43, 49 t/m 52; verder Robbedoes vóór nr. 617

H. Makkinga
Hessenweg 45, Hardenberg

Aangeboden:

Suske en Wiske: de bokkerijders, en het Spaanse spook, plus enkele Lombarduitgaven.

Gevraagd:

Robbedoesweekblad 1938 - ± 1950, Chlorophyl; wraak van Antraciet; eerste 3 jaargangen van Kuifje.

W. v.d. Plas
Jan Evertsenplaats 205, Rotterdam
tel. (010) 135843

Gevraagd:

Lex Brand le serie; Brommy en Tommy deel 2 en 5; Sneeuwvlok de Eskimo; Tom Poes-knipsels uit O.V.N. jan.-juli 1946; naamloos 28-35 en Atoomrillingen 1-5, 42-56.

Aangeboden:

Goed materiaal.

H. Stoovelaar
Willem Heselaarsstraat 6''''
Amsterdam
tel. (020) 199645

Aangeboden:

Suske en Wiske knippen-plakken I of II; Lombardalbums; enz. enz.

Gevraagd:

Suske en Wiske's; Kuifjenummers (1946-1952); Lombard-albums; Nero & Co.; Bessy-reeks.

A.D. Sprong
Idenburgstraat 24, Schiedam

Aangeboden:

Aram, Kappie, Simon Snugger, Brommie en Tommie, Bruintje Beer, e.a.

Te koop of te ruil gevraagd:

Suske en Wiske; Chick Bill; Nero; Tekko Taks.

Ubald Seveke
Strandvliet 14, Amstelveen
tel. (020) 418131

Te ruil of te koop:

Pandaknipsels, kompleet 3, 8, 70 t/m 107.
Pandaboekjes 3, 18, 19, 21, 23
Bommelknipsels 46, 51, 57, 60, 65, 68, 69, 70, 72, 82, 83, 86, 88, 89, 91, 93, 98, 106, 114, 115, 116, 117, 119, 120 t/m 129.
Bommelboekjes, 47, 48, 50, 52, 61.
Tom Poes-vertellingen
Tom Poes en andere verhalen
Tom Poes en de laarzenreuzen.
Tante Patent, knipsels kompleet, 1, 2, 3, 4.
Brammetje Fok, knipsels kompleet, vanaf nr. 1.

R.R. Bruijn
Parsifalstraat 13, Den Haag.
Tel. (070) 685562

Aangeboden:

Bommel; Panda; Suske en Wiske; Kuifje; Kapitein Rob; Eric de Noorman; Kappie; Robbedoes Weekblad 1163-1316; Kick Wilstra en vele andere.

Gevraagd:

Suske en Wiske; Panda; Bommel; Hollewijn; Kappie; Eric de Noorman.

F. van Rijn
Soestdijkseweg 370, Bilthoven
tel. (030) 783514

NIEUWS VAN DE STRIPMARKT

Eindelijk is Frans Piëts laatste Sjors en Sjimmie verschenen: De koekfabriek, voor *f* 2, 95 in de losse verkoop. Dat u er pas zes weken na dato over leest komt doordat De Spaarnestad er (weer) niet aan dacht ons tijdig te waarschuwen. En als we dan nóg een suggestie mogen doen: voortaan graag een rugschrift op de albums!

Als u zich voldoende haast, krijgt u Soma 8 (Postbus 7229, Amsterdam) misschien nog voor *f* 1, 65 te pakken. De laatste tien pagina's ervan beslaan de eerste periode van het hoogst merkwaardige stripverhaal Het eiland Bicyclopia. Tekenaar André Veltkamp en schrijver Frank Voorvelt opereren onder de naam Kluifje Produksies. We zijn benieuwd naar de verdere lotgevallen van het een-ogige volkje, koning Jo XIV en prinsesje Boon....

LEUTERLUSSIES

Sinds 1 oktober zijn Handelsblad en NCR nu gelijkgeschakeld, zoals wij in ons septembernummer al meldden. Weinig konden wij toen vermoeden dat, nadat de nieuwe combinatie eenmaal had besloten, de Bommelstrip óók aan Amsterdamse lezers te presenteren, De Tijd in afzonderlijk voortbestaan geen brood meer zag en ook maar tot de club is toegetreden. Zónder Tom Poes had dat nog jaren kunnen duren....

ANDRÉ FRANQUIN

DOOR TON KONINCKS

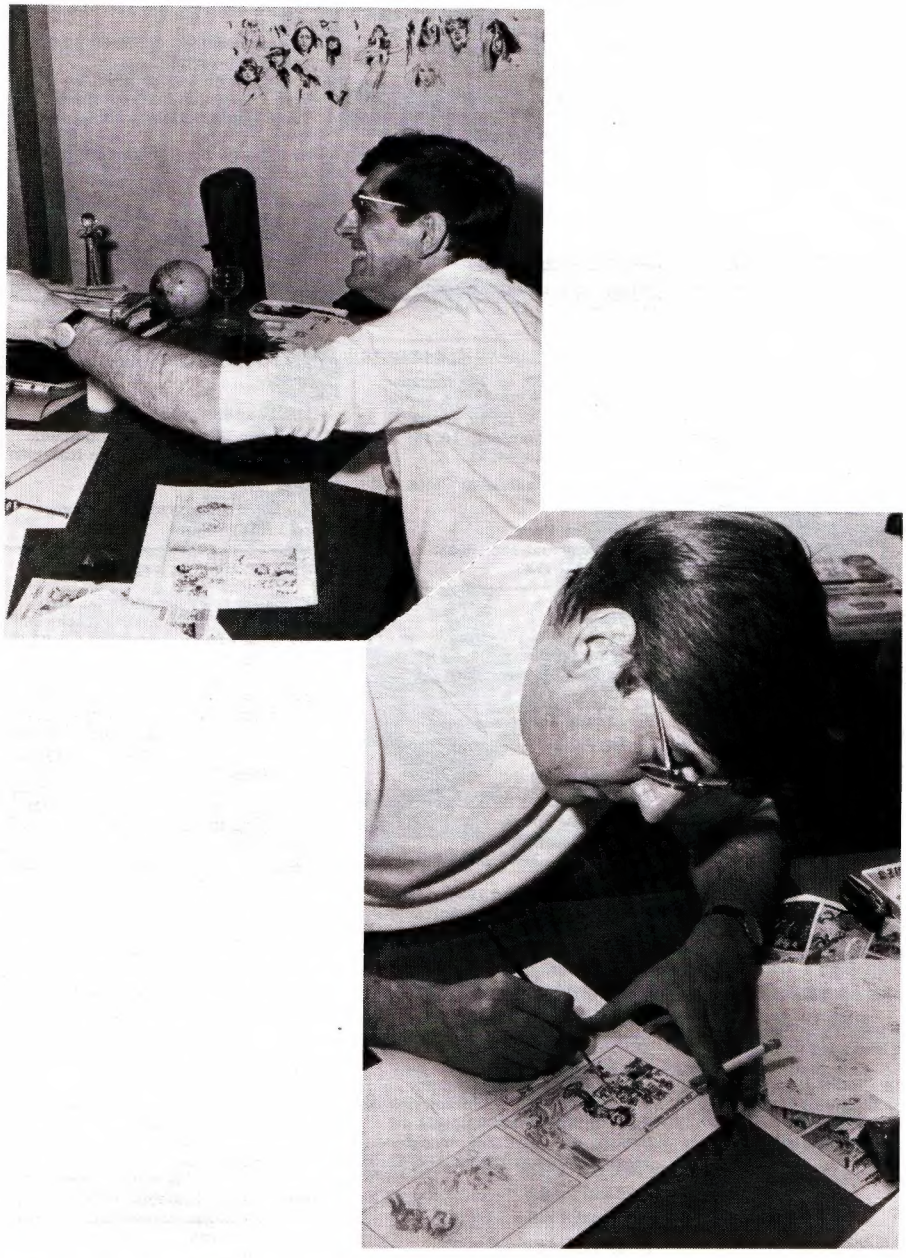

André Franquin aan zijn tekentafel

Het klinkt misschien dogmatisch en onverzoenlijk, maar voor mij is André Franquin, jarenlang de tekenaar van Robbedoes en Kwabbernoot en de ontwerper van zowel de Marsupilami als Guust Flater de grootste humorist uit het wereldje van de negende kunst.
Natuurlijk zijn de Peanuts bijzonder goed en lees ik Kuifje (mijn eerste liefde trouwens) nog steeds erg graag, maar Guust Flater, nu alweer een tijdje kind aan huis bij het weekblad Sjors, slaat werkelijk alles.
Als je nieuwe auto total-loss is gereden of je mist je vrouw die weer eens weggelopen is, grijp dan niet naar de fles, maar pak een van de zeven albums van Guust en binnen vijf minuten zijn al je zorgen onbelangrijk en kom je bij in een kleurige wereld waarin de dolste dingen gebeuren, waar de klappen die worden uitgedeeld minder hard aankomen, omdat alles flexibel is en van elastiek, van latex lijkt.
Guust is wat iedereen zou willen zijn: de zorgeloosheid zelve, zich niet bekommerend om de gevolgen van zijn toch wel goedbedoelde daden. Zijn omgeving lijdt wel enigszins onder zijn luiheid en experimenteerijver, maar toch vinden ze hem eigenlijk wel sympathiek, hoewel meneer de Mesmaeker (van de contracten!) al bij de deur vraagt of Guust in het gebouw is...
Het eerste waar Franquin bij het tekenen aan denkt is hoe hij een ander eens heerlijk kan laten lachen, maar ik verdenk hem ervan dat hij er zelf het meeste plezier aan beleeft. Trouwens, de andere leden van het kleine huisgezinnetje, zijn charmante vrouw en zijn dochtertje (van een jaar of dertien) hebben er ook vaak schik in. Franquin heeft het nu beter naar zijn zin dan in de tijd toen hij de avonturen van Robbedoes nog tekende.

KARTOEN verzendhuis

antikwariaat
boekhandel
uitgeverij

Gespecialiseerd in stripuitgaven
Vraag prijslijst !

- NIEUW. **Bommelbibliografie.** Het gehele Bommeloeuvre in-, op- en beschreven mèt de antikwarische prijzen. Kortom: de eerste nederlandse stripkatalogus, door Henk Mondria. Winkelprijs ƒ 2,95; intekenprijs ƒ 2,40. Gireer nu!
- Vanaf 19 oktober kunt u uitsluitend op maandagavonden van 7 tot 10 uur onze stallen bezichtigen.
- Wij ruilen ook! U geeft twee maal ruilwaarde, als ons voorraadpeil het toelaat.
- Verkoop uw interessante materiaal via KARTOEN. U krijgt 60 % van de prijs die KARTOEN maakt.
- Alle nieuwe stripuitgaven verkrijgbaar. Wij vestigen uw aandacht op: tien Dick Bosboekjes (nrs. 57-66) ƒ 9,50; tien bommelprentbriefkaarten ƒ 1,90; stripschriften ƒ 2,25 (vanaf nr. 8/9); stripschrift zonder boekje ƒ 0,95 (vanaf nr. 8/9); Tom Poes en het monster van de Holle weg ƒ 1,90; Koning Hollewijn en de mensenhater ƒ 1,90; Panda en de meester-riolist ƒ 1,90; Rikki en Wiske in Chocowakije ƒ 1,90; Bruintje Beer verdwaald/doet kerstinkopen ƒ 1,90; Tom Poes en de Toverfluit (discoboek) ƒ 9,90; vier tompoeslegpuzzels ƒ 11,80.
- Bestel door overmaken van het juiste bedrag op onze giro 2078226, Van Swietenstraat 45, Zoeterwoude (dorp).

De figuren van Robbedoes en Kwabbernoot waren namelijk niet van hemzelf, hoewel hij ze natuurlijk wel naar zijn eigen inzichten veranderd heeft. De figuur van Robbedoes werd in 1938 ontworpen door Rob Vel, die ook de eerste tekenaar was. Later heeft Jijé er in 1944 Kwabbernoot aan toegevoegd.
Op dit ogenblik werkt Franquin bijna uitsluitend aan "Guust", waarvan alle personages door hemzelf zijn ontwikkeld, Kwabbernoot is als vreemd element geëlimineerd!
Zo nu en dan maakt hij nog losse gags over de Marsupilami, want van zijn eigen creaties heeft hij nog alle rechten.
Nee, hij vindt het niet verschrikkelijk dat het Fournier is die de Robbedoesserie heeft overgenomen, hoewel hij ondanks anders luidende berichten, niet zelf Fournier als zijn opvolger heeft uitgekozen: dat heeft de uitgever gedaan.
Goed, Fournier is waarschijnlijk goed voor zijn moeder - als tekenaar van Robbedoes is hij echter niet zo geschikt, maar wie wel? Wat kan je trouwens na Franquin nog maken? Half Europa tekent hem na en de andere helft moet zijn uiterste best doen zijn eigen stijl te bewaren.
Tekenen is zijn beroep, maar eigenlijk meer een gelukkig goed betaalde hobby. Om het geld doet hij het niet: dat interesseert hem niet zo veel: over de prijzen van strips maakt hij zich geen enkele zorg. De zakelijke administratie wordt door zijn vrouw bijgehouden, zelfs om een afspraak voor een interview te maken, moet hij eerst zijn vrouw raadplegen of hij dan en dan wel vrij is.
Hij is tekenaar in hart en niertjes:ook in zijn vrije tijd kan hij het niet laten, zelfs als ze naar de televisie kijken al of niet met een lekker drankje (want hij is goed gesorteerd), maakt hij karikaturen van de prethoofden die op de buis verschijnen.
Franquin geeft een rustige indruk, maar vergis je niet, stille waters hebben diepe gronden, vooral als hij onder druk wordt gezet kan hij erg nerveus worden. Hij is galant en voorkomend en verheft geen moment zijn stem. Hij houdt ook wel van mooie dingen maar niets is overdone: hij heeft een aardig huis in een buitenwijk van Brussel dat vrij modern maar bescheiden is ingericht en een snelle blauwe citroën om de stad mee door te crossen op weg naar zijn werkgever: Uitgeverij Dupuis.
Franquin is flink en breedgeschouderd en ziet er jonger uit dan je van iemand van 46 zou verwachten (hij werd geboren op 3 januari 1924). Hij heeft graag gemakkelijk spul aan, vaak een coltrui en een autocoat. Franquin is vriendelijk, maar toch ook erg ongenaakbaar: je komt eigenlijk niet veel te weten over wat er van binnen in hem omgaat.
In een oud Robbedoesje (nummer 625-20 maart '52) vond ik een interview

Guust in een aflevering uit "Robbedoes" van 10 september 1970

met Franquin door : . . Kwabbernoot (!) Kwabbernoot ondervindt ook dat het moeilijk is hem te pakken te krijgen. Als je hem vragen stelt antwoordt hij ontwijkend . Rechtstreekse vragen ontduikt hij en andere laat hij onbeantwoord. Hij kan eigenlijk ook niet zoveel over zichzelf melden: veel dingen vooral uit de beginperiode is hij vergeten en over de samenwerking met andere artiesten (Greg, Roba, Jidekem etc.) is hij erg vaag.

Over de kwaliteit van de nieuwe series in Robbedoes weekblad zegt hij liever niets: hij is duidelijk niet van zin om negatieve opmerkingen over wat dan ook te maken. Daarom kan je hem het beste vragen wat hij wel goed vindt.
Wel. Charlie Parker en Jethro Tull en niet te vergeten The Beatles, meer dan de Stones als zijn favourite tekenaars noemt hij in 1952: Jijé zijn leermeester, Morris, Beuville en Georges Remy (Hergé).
Nu in 1970 noemt hij ook nog Schulz (van de Peanuts) en George McManus (Bringin'up father). Heel trots laat hij een oud Mickey Mouse-boek zien uit 1931, dat hij op zevenjarige leeftijd helemaal verslonden heeft. Hij kende nog elk plaatje van het album dat hij voor 500 franken (Belgische) bij een antiquair had weten op de kop te tikken. Een verzamelaar van oud spul is hij helemaal niet, hoewel hij blij was met de herdruk van "Tintin pays des Soviets", eigenlijk ook geen echte striplezer. Hij leest de bladen die hij gratis toegestuurd krijgt, maar hij zou ze misschien zelf niet gaan kopen. Een fanatieke striptheoreticus is hij ook niet, de eerste deskundige moet ik trouwens nog tegenkomen. Zelfs een bescheiden filosofietje over zijn eigen werk heeft hij niet voorradig, over trends, van "dat gaat het worden" hoor je hem niet. Hij tekent gewoon wat hij leuk vindt, eigenlijk meer voor zichzelf dan voor een bepaald publiek. Alleen de mopjes van Guust die hij zelf leuk vindt na een tijdje, neemt hij op in een album, maar gelukkig gebeurt dat steeds vaker.
Franquin heeft er lol in listige toestelletjes te bedenken, dwaze voorvallen te schetsen en grappige karakters te ontwerpen. Als mensen in zijn verhalen expliciet politieke boodschappen willen aantreffen, kunnen ze hun gang gaan. Vast staat wel dat Franquin beslist geen conservatieve lul is. Vanaf het begin heeft hij karikaturen gemaakt van belachelijke toestanden in onze samenleving, hij heeft vooral niet veel op met militarisme en dictatuur: hij heeft altijd wat tegen autoriteiten gehad. Franquin noch Guust zijn erg autoritair in hun optreden: die overeenstemming is niet zo toevallig want volgens de vrouw van Franquin is er tussen deze twee geen verschil.

Hoe is het allemaal gelopen? Daarvoor zal ik pogen in het kort de story van Franquin te schetsen. Wanneer hij geboren is weten we al: 3 januari 1924. Na de "Humanités": een soort gymnasium waar hij een flinke dosis Latijn en Grieks kreeg te slikken, wat hij overigens graag deed, ging hij naar "Saint Luc" een instituut voor decoratieve kunst. Naar zijn zeggen heeft hij er in die anderhalf jaar niet veel geleerd, maar er bestond een zekere vrijheid en hem werd zelfs aangeraden het illustratievak te kiezen.
In zijn vrije tijd maakte hij karikaturen die bij een tentoonstelling door een zekere Eddy Paape toenmaals werkzaam bij een tekenstudio opgemerkt werden. Franquin werd gevraagd of hij bij de studio wilde komen werken.
Franquin verliet Saint-Luc om de eenvoudige reden dat hartje 1944 de bommen op Brussel vielen en de schoolleiding het verstandiger vond dat de leerlingen thuis bleven. Omstreeks die tijd, waarschijnlijk nog iets later ging Franquin ook tekeningen maken voor het Belgische padvindersblad "Plein-Jeu". Kort nadat hij de school

De Marsupilami

verlaten had ging hij bij de tekenfilmstudio werken waar hij behalve Paape ook Morris en Peyo ontmoette.
Door een verkeerd zakelijk beheer ging het echter niet zo goed met de tekenfilmstudio en Franquin moest uitkijken naar een andere werkkring. Via Morris, die al contacten had bij uitgeverij Dupuis kwam Franquin bij het blad "Robbedoes" te werken waar hij spoedig de populaire Robbedoesserie van de overbelaste Jijé overnam.
Franquin was de vierde tekenaar van Robbedoes, eerder hadden Rob Vel, diens vrouw Davine en Jijé aan de serie gewerkt. Franquin heeft zeer veel steun ondervonden van Jijé (Gillain) die hem opving toen na een optimistische start, de moeilijkheid van het "wat moet ik nu weer verzinnen" hem bijna deed besluiten ermee op te houden. Jijé nam de vaderlijke zorg op zich van Morris en Franquin later ook van Will, door ze gewoonweg mee naar huis te nemen waar ze bij hem konden blijven wonen. Met Morris en de familie Gillain gaat Franquin in 1948 voor enige maanden naar Mexico en de Verenigde Staten, waar ze kennis maken met de "pulque" een scherp Mexicaans drankje en de teleurstelling ondervinden dat voor hen bij de Disney studio's geen plaats is. Kort daarvoor was de helft van het personeel daar zelfs ontslagen. Teruggekomen hervat Franquin de serie van Robbedoes en begint hij aan lange avonturen van de held.

In die tijd krijgt de wereld van Robbedoes ook een andere vorm. Franquin vult de wat lege kennissenkring van Robbedoes op met eigen creaties als de Graaf en de Marsupilami.
In 1955 begint Franquin ook voor het weekblad Kuifje te tekenen en ontwerpt daarvoor de figuren van Ton en Tinneke, van welke "helden" gedurende vijf jaar lang erg grappige gags verschijnen. Franquin geraakte bij Kuifje na een ongelukkig misverstand met een vertegenwoordiger van Dupuis over de uitgifte van albums. Het misverstand werd opgelost maar Franquin zat aan een vijfjarig contract vast.
Hij tekende in die tijd drie platen per week, zodat hij genoodzaakt was zijn stijl te vereenvoudigen. Aan Ton en Tinneke heeft hij te danken dat hij ontdekte wat hij eigenlijk het liefste wilde: het maken van afzonderlijke gags rond een centrale figuur die helemaal van hem zelf was.
In 1957 (op 28 februari-nummer 985) verschijnt Guust voor het eerst in Robbedoes, eerst alleen maar op een prentje, spoedig met gags van twee stroken. Op het ogenblik verschijnt Guust op volledige pagina-grootte.
Tijdens de Ton en Tinnekeperiode ontmoet Franquin de scenarist Greg die een groot aantal scenario's voor de Robbedoesreeks zal maken o.a voor de bekende 2-verhalen.
Tijdens het verhaal ARN op Bretzelburg krijgt Franquin een inzinking en mag op doktersadvies ongeveer een jaar niet meer werken. Even voor die tijd maakte Franquin in samenwerking met Roba twee of drie verhalen van Robbedoes voor een Parijse krant, een ervan: "Robbedoes en de Miniatuurtjes"wordt gepubliceerd in afwachting van het herstel van Franquin die er in die tijd niet erg best aan toe was. Na zijn beterschap besluit hij met Robbedoes op te houden, maar maakt nog twee verhalen waarvan de laatste: "Bravo Brothers" het beste Robbedoesverhaal is, tenminste daar heb ik het meeste plezier aan beleefd.

Ik zal me in dit Stripschriftnummer tot een bespreking van de Robbedoesverhalen beperken, maar een artikel over "Ton en Tinneke" en "Guust" houdt men nog tegoed.
De beginperiode van Franquin als tekenaar van Robbedoes is nogal duister: hij weet zelf ook niet meer precies hoe het gegaan is. In ieder geval: door bemiddeling van Morris komt Franquin bij uitgeverij Dupuis terecht en krijgt als eerste grote opdracht een volledige Robbedoesverhaal te maken voor de "Robbedoesalmanak 1947". Kwabbernoot koopt in dit eerste avontuur een legertank van een Amerikaanse soldaat (dat scheen in 1946 nog te kunnen) en rijdt daar ongeveer vijftien muren mee omver. Robbedoes, denkend aan de Robbedoes-Erewet, neemt meteen het initiatief om de schade te herstellen en met behulp van een legertje

Robbedoesrakkers en rakkeresjes is dat snel gefikst. Kwabbernoot heeft het heldere idee om met zijn tank oude huizen te gaan afbreken, maar al bij zijn eerste opdracht vergist hij zich... Kwabbernoot in de rol van de onbezonnen wildebras; Robbedoes als de figuur die alle stukken weer aan elkaar moet lijmen.
In dezelfde zeldzaam geworden Almanak maakt ook Morris zijn debuut met zijn eerste Lucky Luke-verhaal: Arizona 1880. Eddy Paape is vertegenwoordigd met een kort Jan Kordaat-verhaal dat helemaal in Jijé stijl is getekend. Die Almanak 1947 is dus bijzonder belangrijk omdat hier de eerste werkjes van drie hele groten bij elkaar staan.
Pas hierna neemt André Franquin op 22 juni 1946 (Robbedoesweekblad 322) de taak van Jijé over en maakt hij een reeds begonnen verhaal in het weekblad af. Hij is dan 22 jaar.
De eerste vier bladzijden van het verhaal dat handelt over de verkoop van "Amerikaanse noodwoningen" zijn nog duidelijk van de hand van de oude meester Jijé, maar op de vijfde plaat is het onmiskenbaar het fenomeen Franquin dat de pen hanteert. De verandering van stijl is opvallend; alles wordt ronder en beweeglijker en de figuren van Robbedoes en Kwabbernoot lijken net uit een Walt Disney studio weggelopen te zijn. De hele atmosfeer wordt anders en de grappen worden beter. Franquin is meteen goed.

In nummer 341 (10 oktober 1946) volgt een afzonderlijke gag die het karakter van Robbedoes erg treffend weergeeft: een schurkachtige apotheker verdient grof geld aan het verzorgen van builen en schrammen van in elkaar gestampte voetgangers. Dat aftuigen geschiedt door een gehuurde krachtpatser die op deze manier de apotheker van de nodige klanten voorziet. Robbedoes met zijn edel karaktertje maakt een eind aan deze onfrisse praktijken door de pillendraaier op zijn beurt een fikse aframmeling te geven, zodat die ook wel wat pleisters kan gebruiken.
Zo is Robbedoes in die tijd; integer en edelmoedig, maar geen jongetje dat met zich laat spotten: hij komt op tegen ongerechtigheid en geeft geboefte graag koek van eigen deeg.
Na deze gag volgen nog twee korte verhaaltjes van samen negen afleveringen waarin Robbedoes en Kwabbernoot elkaar een stevige poets bakken en ze als Sinterklaas en Zwarte Piet op sjouw gaan totdat ze de echte Sinterklaas ontmoeten, die natuurlijk erg boos is over de concurrentie.

Deze tien afleveringen zijn alleen van 341 t/m 350 in het weekblad verschenen. In het verzamelalbum 19 staan ze allemaal bij elkaar, dus laat het boekwerk niet liggen als je het op de rommelmarkt mocht vinden.
Op 19 december 1946 begint in nummer 351 het knapste verhaal uit de beginperiode. Robbedoes krijgt een erfenis van een oom en belandt na spannende avonturen in een oud kasteel in Afrika. De erfenis blijkt uit een enorme voorraad whisky te bestaan! Onze helden proberen er wat van maar het blijkt erg sterk te zijn: we zien ze dan ook arm in arm volkomen kachel door het oerwoud zwalken, wat Spip eigenlijk maar een genant gezicht vindt. De Marsupilami had het wel geweten! Dit is een van de weinige keren dat Robbedoes zich laat gaan.
Na dit vrij lange verhaal (39 afleveringen, het eerste telde 20 platen) waarbij men niet aan de indruk kan ontkomen dat er ontzettend veel geïmproviseerd is, komen vier minder goede gags die ook nooit in 'n album zijn opgenomen.

Het verhaal over de uitvinding van de geleerde (het eerste robot-verhaal) dat nu in Stripschrift wordt herdrukt, jammer genoeg niet in kleur, verscheen vanaf 16 oktober 1947 en werd ook opgenomen in het eerste Franquin-album dat simpelweg "Robbedoes en Kwabbernoot" werd genoemd. De oorspronkelijke zwart-wit tekeningen zijn niet meer beschikbaar, zodat de bladzijden vanaf het boek gereproduceerd zijn.

Het verhaal vormt eigenlijk een eenheid met het eerste verhaal uit het album "Vier avonturen van Robbedoes en Kwabbernoot" dat over "de plannen van de robot" gaat. In deze tijd is de invloed van Jijé nog steeds erg sterk. Jijé bedenkt ook een groot aantal gags. De hele scène bijvoorbeeld waarbij alle overheidsinstanties de verantwoordelijkheid op elkaar willen afschuiven - een van de meest treffende caricaturen van de bureaucratie die ik ken - is afkomstig van Jijé.
Ja, wie denkt dat "Vier avonturen" met het verhaal van de bokswedstrijd het eerste album is, heeft het mis.
Nog daarvoor is het album "Robbedoes en Kwabbernoot" verschenen dat de eerste vier complete verhalen bevat: het "tankverhaal" uit Almanak 1947, de "Amerikaanse noodwoningen", de "whiskyerfenis" en het robotverhaal dat nu herdrukt is.
Het boekje telt maar liefst 104 pagina's, is voorzien van hard kaft en heeft een vierkante vorm. Franquin wil eigenlijk niets meer weten van zijn beginwerk, onterecht, want het is toch allemaal erg knap. Na een eerste druk was hij erop tegen dat het opnieuw uitgebracht werd. Daarom is het album nu zeldzaam en moet een liefhebber zeker zo'n vijf tientjes neertellen voor een antikwarisch exemplaartje. De avonturen uit de beginperiode zijn enigszins chaotisch en minder goed van opbouw, de tekeningen vooral van het tweede en derde verhaal zijn schitterend. De

Guust Flater

verhalen uit het tweede boek "Vier avonturen van Robbedoes en Kwabbernoot" zijn alweer een stuk beter. Vooral de bokswedstrijd (1948) tegen Pinnekeshaar is werkelijk een briljant hoogtepunt. Ik las het verhaal toen ik acht was en ik vind het nog steeds een van de beste dingen die Franquin ooit gemaakt heeft. Je gaat het spul dan wel als je ouder wordt op een ander "level" lezen, maar dat is de kracht van Franquin, je ontdekt steeds nieuwe dimensies in het verhaal. De bekering van Pinnekeshaar is werkelijk ontroerend, de humor is kinderlijk, maar beslist niet kinderachtig!
We zien daarna "Robbedoes te paard" (1949) dat naar mijn mening weer een stuk minder is en "Robbedoes bij de pygmeeën" (1949), waar-

Robbedoes en Kwabbernoot, 1952

uit blijkt dat Robbedoes bij een hospita inwoont en helemaal voor zich moet zorgen, geen wonder dat hij zo zelfstandig is geworden. Veel vaste kennissen heeft hij niet in die tijd. Een verandering van koers is te zien in de "Zwarte hoeden" (1950) waarin Franquin z'n Amerikaanse omzwervingen gedenkt, en het verhaal over de smokkel van hicotine: "Mysterie aan de Grens" (1950).
De twee verhalen "De wereld op z'n kop" en "Robbedoes en de Kikvorsmannen", die ook opgenomen werden in het album "De Zwarte hoeden", zijn niet van Franquin maar van Jijé.
Een nieuwe periode breekt aan in "De tovenaar van Rommelgem" (1951); het eerste verhaal van volledige albumlengte. Robbedoes en vriend Kwabbernoot raken tijdens een fietstocht verzeild in Rommelgem, waar zich geheimzinnige dingen voordoen. Het hele dorp is in rep en roer en de burgemeester blijkt niet in staat de verhitte burgers met z'n onzinnige redevoeringen tot kalmte te brengen. Het gezag gaat weer duidelijk af. De rampen die over het dorp komen, worden geweten aan een onschuldige zigeuner - het kwaad wordt altijd veroorzaakt door mensen van buitenaf nietwaar? - maar de eigenlijke boosdoener is de Graaf van Rommelgem. De Graaf experimenteert met paddestoelen waaruit hij de meest wonderlijke middeltjes brouwt. Zo vindt hij een serum uit waarmee hij heel erg sterk kan worden en wint daar vele sportkampioenschappen mee. Vrij kwalijk is op een gegeven moment dat de Graaf Kwabbernoot als proefkonijn probeert, wat gelukkig allemaal goed afloopt. Toch lopen de kriebels over je rug.
In "Robbedoes en de Erfgenamen" (1952) komt voor het eerst Wiebeling, de boosaardige neef van Kwabbernoot, ten tonele. Kwabbernoot moet als opdracht om een erfenis te verkrijgen een vreemd diertje dat Marsupilami heet opsporen. Daarvoor wordt een reis ondernomen naar de Zuid-Amerikaanse republiek Palombië, waarvan Robbedoes en Kwabbernoot terugkeren met het meest volmaakte diertje dat er bestaat: de Marsupilami. Jammer genoeg is het beestje niet in Artis te zien want het bestaat alleen in het gedachtenwereldje van Franquin.

Vooral Kwabbernoot ondergaat in deze tijd een grote verandering. Vroeger was hij een enorme blaaskaak, nu blijkt dat hij ook inderdaad wat kan. Wiebeling, die de wedstrijd om de erfenis verloren heeft, blijft in het oerwoud achter en schijnt tot inkeer te zijn gekomen.
In de "Horen van de Neushoren" 1952-1953) ondervindt Kwabbernoot veel last van zijn vrouwelijke collega IJzerlijm: de eerste vrouwelijke hoofdpersoon in de serie. Hieraan vooraf ging het dramatische verhaal over "De Roof van de Marsupilami" (1952). Een schitterend verhaal dat bij herlezing steeds beter wordt is "De Dictator en de Paddestoel" (1953-1954). Robbedoes en Kwabbernoot gaan terug naar Palombië om de Marsupilami terug te brengen, maar treffen daar weer Wiebeling aan, die als Generaal Zantas aan de macht is gekomen en een veroveringsoorlog voorbereidt tegen het buurland Guaracha. Met behulp van een geweldige uitvinding van de Graaf: het "Metomol" dat metaal in een slappe brei verandert, kan een bloedbad voorkomen worden. We zien onze vrienden als hoge legerofficieren, maar met de duidelijke bedoeling om de boel te saboteren. Ik bedoel maar: je kunt in de verhaaltjes lezen wat je wilt. In Spanje is "De Dictator en de Paddestoel" verboden. Toen een Griekse krant Robbedoes wilde publiceren, stond Franquin dit toe op voorwaarde dat ze "De Dictator en de Paddestoel" het eerst zouden nemen. Het is niet bekend of het doorgegaan is...
IJzerlijm speelt ook in dit verhaal een belangrijke rol. Erg goed is ook de scène waarin een dikke wapenleverancier volkomen waardeloos legermateriaal tracht aan te smeren. Robbedoes en Kwabbernoot lezen hem flink de les. De oorlog breekt toch uit, maar met behulp van het Metomol worden alle wapens onbruikbaar. Ze smelten gewoon weg. Een pacifistje die Franquin hoor!
Na "Pas op Kwabbernoot" (1954) waarbij Kwabbernoot in het nauw komt vanwege een aantal bandieten dat overvallen pleegt met een op hem sprekend gelijkend masker, volgt het verhaal dat Franquin wonderlijk genoeg zelf het beste vindt: "Het schuilhol van het zeemonster" (1955).

De gevaren die dreigen maken de sfeer erg spannend, maar met behulp van de Graaf worden de boeven uitgeschakeld. De Graaf heeft een middeltje uitgevonden om de werking van het brein te versterken. Naar zijn zeggen, want hij geeft een uitvoerige explicatie van de werking van de drug, om het geheugen en de verbeelding en de levendigheid van het redeneervermogen wel tienmaal te vergroten. Jawel het staat er! De Graaf is een echte spuiter. Later zal hij het weer gebruiken in de Z-verhalen! Hij gebruikt het middel en ontwerpt in enkele dagen een complete onderzeeboot, waarmee gezocht zal worden naar een gezonken "goudschip".
Het "Masker der Stilte" (1956) is een soort detectiveverhaal naar een scenario van Rosy, dat me nog

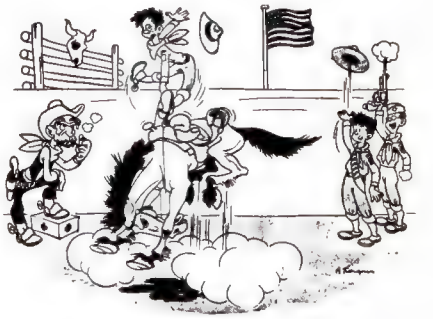

Plein-Jeu, januari-februari 1947

steeds niet kan bekoren. Ook "De Gorilla heeft het gedaan" (1956) is minder sterk. De verhalen worden steeds avontuurlijker en spelen zich vaak af buiten Rommelgem, wat ten koste van een hoop grappige momenten gaat. Franquin is een meester op de vierkante meter. Guust heeft niet veel meer dan het gebouw van Dupuis nodig met onmiddellijke omgeving om jarenlang stof voor dwaze gags op te leveren.
Geweldig leuk is "Het nest van de Marsupilami's", waarin close-ups voorkomen van het leven van een

Plein-Jeu, oktober-november 1947

Marsupilamifamilie, zoals die in het oerwoud leeft. Het is niet verwonderlijk dat dit het bestverkochte album is uit de hele serie, hoewel het eigenlijk nauwelijks een "Robbedoesboek" is.
In de twee korte verhaaltjes "Een rustige vakantie" en "Boeven op de kermis" zien we Guust op zijn dooie gemakje rondlopen, die het heen en weer geren van Robbedoes helemaal niet kan vatten. Robbedoes verliest tijdens die toch niet zo rustige vakantie zijn prachtige Tarbotauto, maar krijgt van de Arabische oliesheik, die hem in de prak heeft gereden, een nog mooiere terug, een juweeltje.
In de "Bezoeker uit de oertijd" is de Graaf eigenlijk de belangrijkste figuur. Hij vindt een ei van een dinosaurus en broedt het uit. Kwabbernoot speelt in dit verhaal geen enkele rol van betekenis; hij is voortdurend snipverkouden en alles gaat langs hem heen. Opvallend is dat Kwabbernoot zo langzamerhand even klein is geworden als Robbedoes en er een stuk afgetobter en ouder uit gaat zien.

Robbedoes' gezicht wordt ook wat strakker en ernstiger. Nee dat onbevangen jongenskoppie uit de beginperiode is-ie kwijt. Heel merkwaardig is de scene waarbij een van de collega's van de Graaf, die bij hem op bezoek komen wordt opgegeten door de Dinosaurus. Aanvankelijk is iedereen geschokt maar dan zie je alle geleerden genoeglijk glimlachen: dat akelige mannetje dat alsmaar in mathematische formules dacht, was namelijk bezig met de ontwikkeling van een super-waterstofbom. Z'n vredelievende collega's hadden er wel lol in dat deze vakidioot opgeschrokt werd. Geweldig is het optreden van de burgemeester die de panieksituatie helemaal niet aankan. In hem wordt het gezag belichaamd
De mooiste ogenblikken spelen zich af als hij standbeelden moet onthullen, want dan gaat het net even mis.
De grote redder van de situatie is de Marsupilami die de dinosaurus wel aankan.
Hierna krijgt Franquin hulp van de scenarioschrijver Greg. Het tweede verhaal dat ze samen maken is "De Graaf is verstrooid" (1959) waarin de Graaf per ongeluk het bezinksel van een van zijn brouwseltjes opdrinkt waardoor hij erg gevaarlijk wordt. Hij had het boosaardige plan om het nieuwe bronzen standbeeld dat onthuld zou worden met Metomol te laten smelten. Robbedoes weet dat te verhinderen, maar de Marsupilami vindt de ontsteking en het drama voltrekt zich toch, gelukkig maar!
Hiervóór hadden Greg en Franquin samengewerkt aan "De Gevangene van Boeddha" dat ik echter niet zo bijster geslaagd vindt. Robbedoes en zijn vrienden slaan zich overal doorheen, dankzij de Gamma-atoom-generator: de G.A.G., waardoor de zwaartekracht opgeheven kan worden. Dit is echt een avonturenverhaal waarin een technisch instrumentje, de Gag, een grote rol speelt maar de gags (grappen) niet zo sterk zijn. De gags die Franquin in die tijd over Guust Flater produceert zijn ontzettend veel beter.
Franquin heeft in die tijd allang niet zo erg veel zin meer in Robbedoes. De Z-verhalen zijn erg knap, hoewel het allemaal erg technisch wordt, maar ook veel massaler en gedetailleerder; het is hier geen vechten meer tegen een groepje goudsmokkelaars, maar de hele robbedoesploeg moet het opnemen tegen de toch eigenlijk wel geniale Zwendel die de macht in het ganse heelal wil veroveren. Daarvoor recruteert hij helpers: "Zwendelmannen" die vakkundig gehersenspoeld en geïndoctrineerd worden tot ze alles doen wat Zwendel, - weer een dictator -, van zin is.

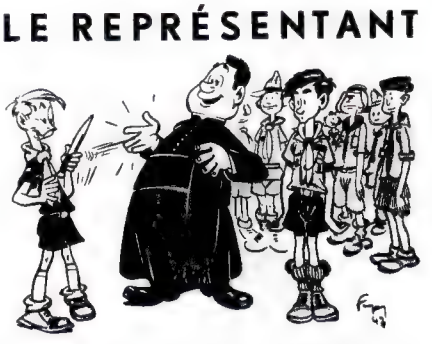

Plein-Jeu, april 1947

Vooral door het toedoen van de Graaf komt alles tot een goed eind, tenminste voorlopig....
In de "Schaduw van Z" komt Zwendel terug: ditmaal in gezelschap van Wiebeling, de neef van Kwabbernoot die na "het Masker der Stilte" verdwenen was. Wiebeling probeert door middel van Zwendel, eigenlijk maar een tragisch figuur, weer als Generaal Zantas aan de macht te komen. Zwendel is ontzettend machtig, want hij beschikt over een "Zwendelgolf" die andere mensen volkomen willoos en manipuleerbaar maakt. Wiebeling maakt er gebruik van door alle bewoners van Palombie Zugoltandpasta te laten kopen, waarna de rijkgevulde kassa's van de Supermarkten beroofd worden. Zwendel heeft toch in wezen een goed hart en komt tot inkeer.

"Robbedoes en de Bobbelmannen" is een van de verhalen die Franquin samen met Roba voor een Parijse krant maakte. Hij is er zelf helemaal niet tevreden over. "Robbedoes en de Miniatuurtjes" ook met Roba, is een stuk aardiger. Vooral het optreden van de dorpsdronkaard meneer Wapper is kostelijk.
"QRN op Bretzelburg" is het beste verhaal met Greg gemaakt, tijdens welk zich een vrij groot drama afspeelt: Franquin wordt ziek, is overwerkt op een of andere manier, waarschijnlijk ten gevolge van de spanning en moet een tijdje met werk stoppen. De serie van Guust loopt dan nog een tijdje door... Na een jaar gaat hij weer verder maar maakt het zo lang dat enkele episodes eruit gehaald moesten worden, omdat het verhaal anders niet in het album paste.

In "Hommeles in Rommelgem"(1968) zien we Zwendel terug op een heel andere manier dan we gewend zijn: in een kinderwagen met speen!
De laatste zwendelman die nog rondloopt wordt tenslotte ook nog "ontzwendelmand" (dit woord heb ik zelf niet uitgedacht om grappig te zijn maar trof ik aan in een van de Z-verhalen, ga maar op zoek).
Het geniaalste verhaal waar ik bijna ingebleven ben is "Bravo Brothers" het laatste Robbedoes verhaal dat Franquin maakte op uitdrukkelijk verzoek van Dupuis. Eigenlijk is het al een Guust-verhaal want Robbedoes en Kwabbernoot spelen niet zo'n belangrijke rol. Robbedoes behoudt zijn kalmte, maar Kwabbernoot, vroeger een malloot, is zwaar neurotisch geworden en niet tegen de dwaasheid van Guust opgewassen.
We zien hem dan ook driftig pillen slikken (door Franquin achtergelaten)
De scene waarin Meneer de Mesmaeker zich bijna dood lacht zal ik nooit vergeten, toen ben ik ook bijna paars van het lachen geworden.
Alleen Franquin kan je laten lachen, dat je niet meer bijkomt en .. wat wil je nog meer?

Voor dit artikel heb ik o.a. dankbaar gebruik gemaakt van het boekje "Comment on devient créateur de bandes dessinées" geschreven door Philippe van Dooren. Helaas is het nog niet uit het Frans vertaald. In het eerste gedeelte spreekt Franquin over de moeilijkheden van het vak en in het tweede gedeelte kunt u lezen over zijn leermeester Jijé.
De foto's werden verzorgd door Photo "Show" Studio.

ROBBEDOES en Kwabbernoot

DOOR

Franquin

stripschrift

PIET, JE HEBT ME BEET GEHAD! WE WAREN BETER THUIS GEBLEVEN MET ZO'N HEER
ALS IK HET GEWETEN HAD, DAN HAD JE ALLEEN KUNNEN KOMEN
POST-HOTEL
KIJK HIER!
MOOI! ALLEEN IS HET JAMMER DAT HIER GEEN STOPCONTACT IS!
JE WEET WEL, DAT PIET AAN ALLES DENKT!.. DIT HIER OP DE LAMP EN KLAAR IS KWABBERNOOT!
DIE DRAAD IS ERG KORT.
GEEFT NIKS PROBEER 'M MAAR
KRRR!.. ER KOMT ZELFS GEEN LICHT IN!
?
MISSCHIEN HEEFT HIJ KETTEBENAUWD GE HAD IN JE VALIES.
KOM!.. WE GAAN LIEVER EEN STUKJE ETEN.
PIET!.. WE HADDEN HET LICHT NIET AANGEKNIPT

WAAROM LOPEN DIE LUI TOCH ALLEMAAL ZO RAAR ?
HEERLIJK BIEFSTUKJE, ZEG !
GAUW DE DEUR DICHT !.. HIJ IS WEER IN DE STAD VERSCHENEN !
IK... IK... HEB HEM GEZIEN !, HIJ REED JUIST OVER DE BRUG ! EN HIJ LACHTE ZO !.. WAT STAAT ONS NOG ALLE MAAL TE WACHTEN !
PARDON, MEVROUW, WAAROVER GAAT HET EIGENLIJK ?
OVER DE SPOOKWAGEN!. NIEMAND ZIT AAN HET STUUR... EN HIJ RIJDT LACHEND IN DE STAD TEN ROND !.. ER IS NOG NIEMAND DOODGEREDEN, MAAR ....
DAT MOETEN WE ZIEN !
BLUF LIEVER HIER, ARME SCHAPEN !
OCH, ZE IS OUD !
ER IS BESLIST NIETS DAN REGEN TE ZIEN.
DAT MENS HEEFT HERSENSCHIMMEN.
ER IS 'N KAT DOODGEREDEN IN DE BRUGSTRAAT.. HET IS VEILIGER THUIS BIJ MOEDER DE VROUW !
HET SCHIJNT, DAT HIJ HET OP DE KINDEREN GEMUNT HEEFT ! JE KOMT NIET MEER OP DE STRAAT !
VVRRPP
ER SCHIJNT TOCH IETS AAN DE HAND TE ZIJN IN DIT GAT !
WEG, JULLIE !!
VRRPP
HA! HA! HA!

IK MOET DE SLEUTEL VAN DAT GEHEIM ONTDEKKEN!
WE MOETEN ABSOLUUT DAT WAGENTJE TERUG-VINDEN!
HA!HA!HA
WAT?!! ALWEER DIE TWEE KORNUITEN?!!
PAS OP, PIET WE MOETEN PROBEREN OM ER IN TE SPRINGEN!
HA!HA!
AÏE
IK ZIT ERIN! GRUW, PIET!. SPIP!
HAAST JE!. DAAR GAAT IE!
'N MINUUTJE!
LOPEN, KEREL!..NOG 'N SPRINTJE, SAKKERLOOT!
SPRING ER UIT, ROBBEDOES HIJ VLIEGT ZEKER IN DE LUCHT!

DIE IS GOED MET DING RIJDT HAAR!!
HA! HA! EEN ANTENNE EN EEN MAGISCH OOG! IK BEGIN MET TE BEGRIJPEN! EN "HIJ" KAN MIJ NIET ZIEN!
APOTHEEK
VRRRP
BEN JE DAAR, CELEST? DE WAGEN RIJDT OP DIT OGENBLIK DE STAD UIT OVER DE POESKESSTRAAT!...
ECHT!.. PANBLIKSEMS!.. IK ZAL HEM GOED ONTVANGEN!
PANG PANG
!?
JA, IK HEB DE MOTOR GESMEKT, MAAR DAAR TROK HIJ ZICH NIETS VAN AAN! VERSPER DE BRUG!
MISSCHIEN KOM IK HEELHUIDS BIJ DE UITVINDER VAN DEZE GRAP!
AI! OEI!

ALS DIE DOMKOPPEN DENKEN, DAT IK NIET DOOR KAN...!!
000!
PLONS
DIE OUWE KAR IS BUITENGEWOON!.. HOE IS HET MOGELIJK, DAT DE MOTOR NOG LOOPT?!!
DEKSELS! NU OOK NOG SNEEUW!
VRRRRR
HONDERDDUIZEND... @*!%#*!! DE SNEEUW BEDEKT DE SPOREN!
NEEM HE NIET KWALIJK, MEVROUW... KAN IK DIE SCHOP EVEN LENEN ?
EEN UUR LATER...
AI!!!

KLAP
INTUSSEN...
SPIP, NU VOLGEN WE AL TWEE UUR DAT DEKSELSE SPOOR!
KLIKETIK
KLIK
KLIKETIK
KLIK
KLIKETIK
KLI

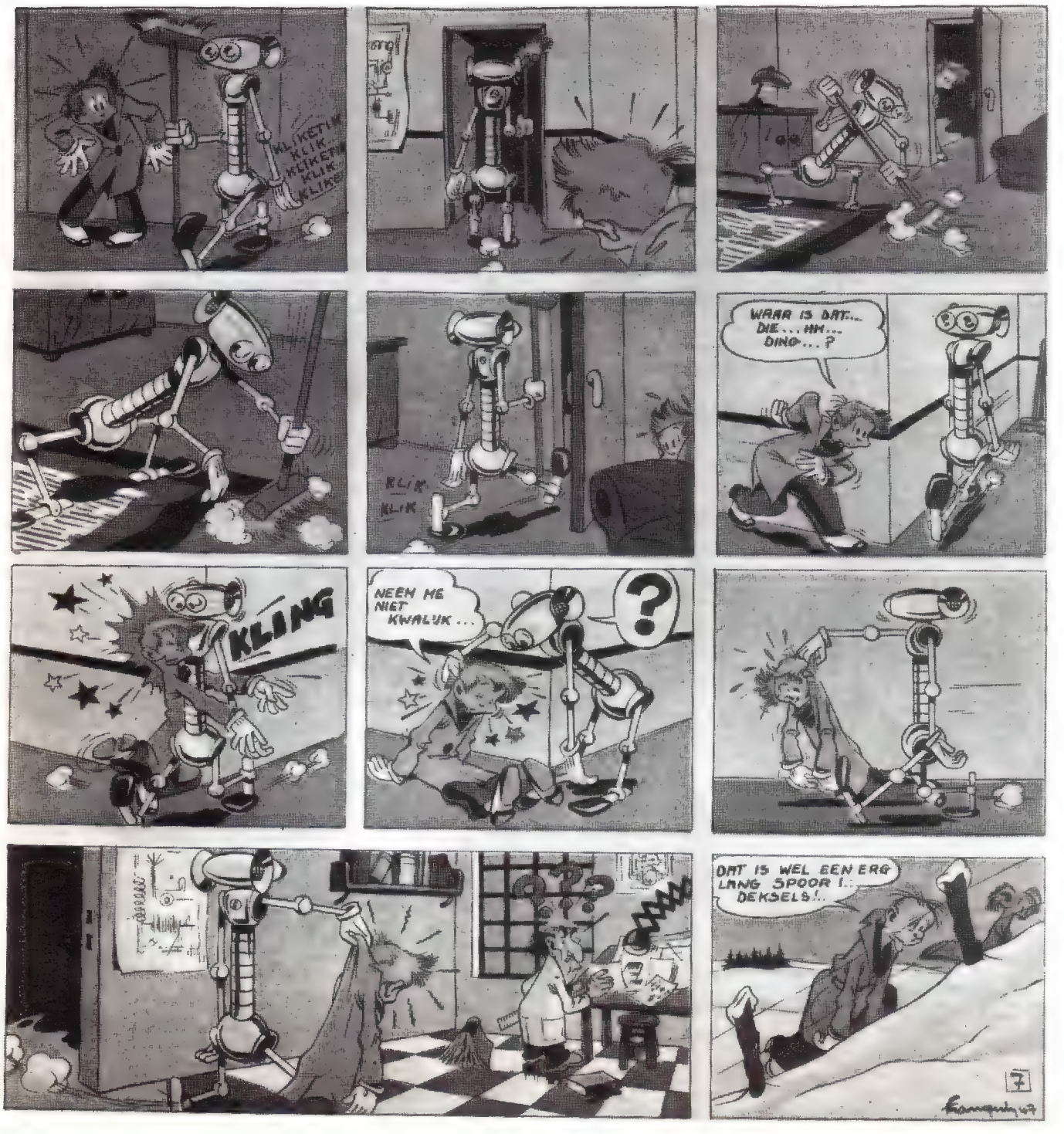
KLIK KLIK KLIK KLIK
KLIK KLIK
WAAR IS DAT... DIE... HM... DING...?
KLING
NEEM ME NIET KWALIJK...
?
DAT IS WEL EEN ERG LANG SPOOR !.. DEKSELS!..
7

RADAR, WEES VRIENDELIJK VOOR DIE JONGEHEER.. HANG ZIJN JAS WEG!
IK STEL U VOOR MIJN ONSTERFELIJK MEESTERWERK!
MAAR, MIJNHEER... MIJNHEER ROBBEDOES
AANGENAAM! IK BEN PROFESSOR SAMOVAR... WAT KOMT U HIER DOEN?
HM... IK VOND DIE WAGEN EEN EIGENAARDIG DING...
HIER DAN, KURIEUSNEUS! HET IS ENKEL EEN KWESTIE VAN RADIO EN VAN TELEVISIE...
IK ZIE HET LANDSCHAP HIER OP DIT SCHERM EN IK STUUR DE WAGEN VAN HIER UIT! DAT IS REUZEGRAPPIG!
HA! HA! HA! HA! HA!
HA! HA! HA!
DEKSELS! DIE KEREL IS NIET GOED WIJS!
HA! HA
MIJNHEER ROBBEDOES IK VOEL SYMPATHIE VOOR U!... IK ZAL U BETREKKEN IN DE MEEST FORMIDABELE GEBEURTENISSEN VAN ALLE TIJDEN!
KOM MEE!
HIJ IS GEK
WX 47
DAARMEE ZAL IK HEEL DE ATMOSFEER IN BRAND STEKEN!
HET EINDE VAN DE WERELD ZAL MIJN WERK ZIJN!!

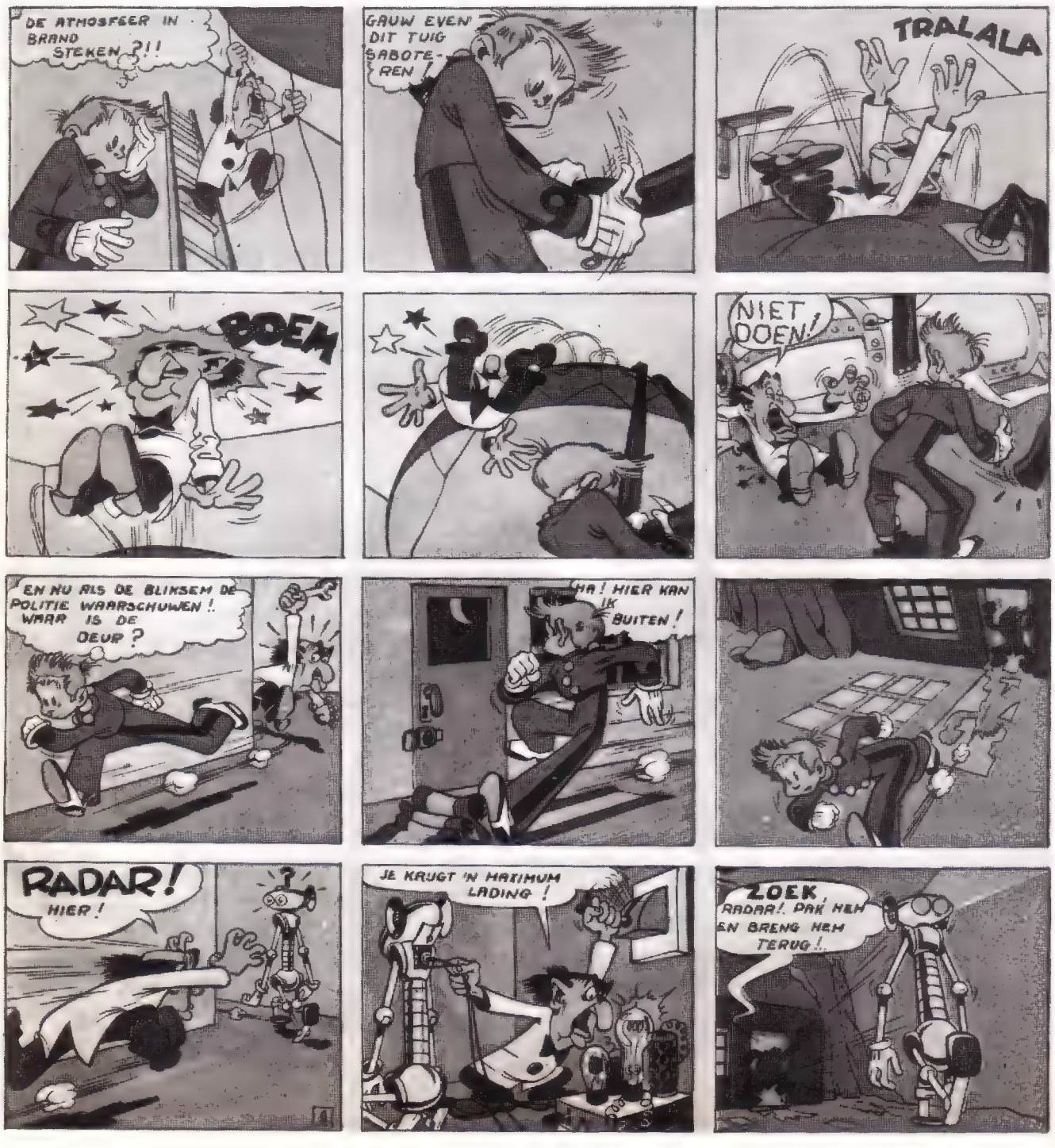
DE ATMOSFEER IN BRAND STEKEN ?!!
GAUW EVEN DIT TUIG SABOTEREN !
TRALALA
BOEM
NIET DOEN!
EN NU ALS DE BLIKSEM DE POLITIE WAARSCHUWEN !. WAAR IS DE DEUR ?
HA ! HIER KAN IK BUITEN !
RADAR! HIER !
JE KRIJGT 'N MAXIMUM LADING !
ZOEK, RADAR!. PAK HEM EN BRENG HEM TERUG !.

KLANG
BANG
KLINK
KRRAK

IK SLUIT U HIER OP, TERWIJL IK MIJN LAATSTE BEREKENINGEN MAAK. EN MORGEN IS HET DE GROTE DAG !
HEEL DE NACHT...
HEL EN DUIVEL !. DIE GEK LAAT HEEL DE WE-RELD IN BRAND VLIEGEN EN IK KAN HET HEM NIET BELETTEN !
EN DIE STOMME DEUR IS NATUURLIJK GESLOTEN !!
BOEM
KLAK KLIK KLAK
DEKSELS ! DIE GEK HEEFT VER-GETEN OM ZE OP SLOT TE DOEN !
NU GAUW IN DE WAGEN OM HULP TE HALEN !
HIJ DOET HET !
VRPPP
KWABBERNOOT EN SPIP !
HALT IK BEN HET ROBBEDOES PIET ! SPIP !
HALT !
DE SPOOKWAGEN !
?!
STAP IN, KWABBERNOOT ! IK HEB JE NODIG ! HET IS ONTZETTEND BELANGRIJK !

BINNEN ENKELE MINUTEN BEN JE BIJ MIJ!
??
Ai!
VRRRP
VROOM
OOO!
Ai! GAUW DE REM!
DUIZEND GRANATEN! NU HEB IK NOG MEER GAS GEGEVEN!
OOOO... IK WOU, DAT IK IN MIJN BED LAG!
PANG
MAP

SPIP, OUWE JONGEN, NU IS HET TIJD OM TE BEWIJZEN DAT JE EEN FLINKE EEKHOORN BENT!
??
CRRCR
CRRCR
CRRCR
?
13

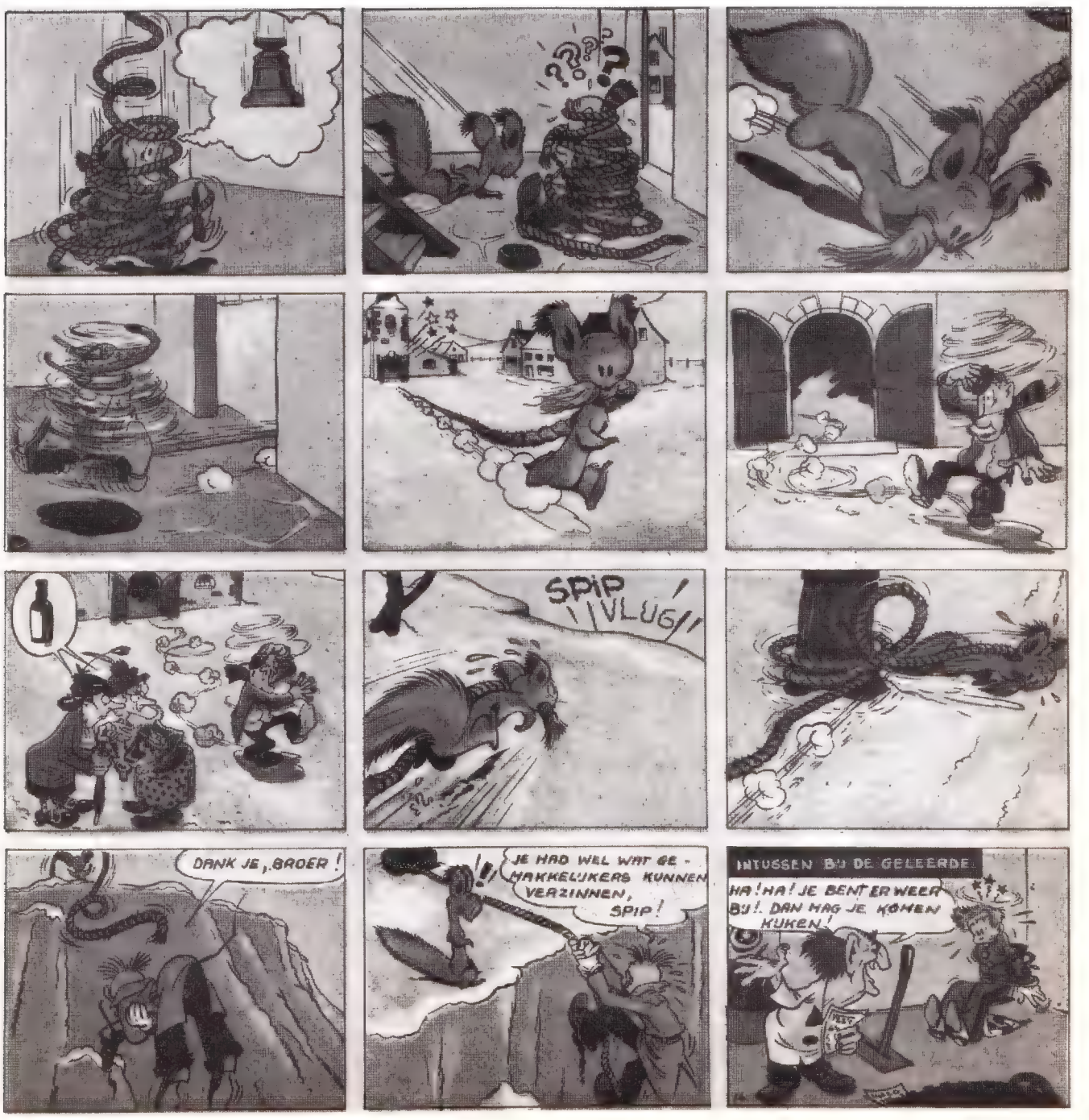
SPIP VLUG!
DANK JE, BROER!
JE HAD WEL WAT GE-MAKKELIJKERS KUNNEN VERZINNEN, SPIP!
INTUSSEN BIJ DE GELEERDE
HA! HA! JE BENT ER WEER BIJ! DAN MAG JE KOMEN KIJKEN!

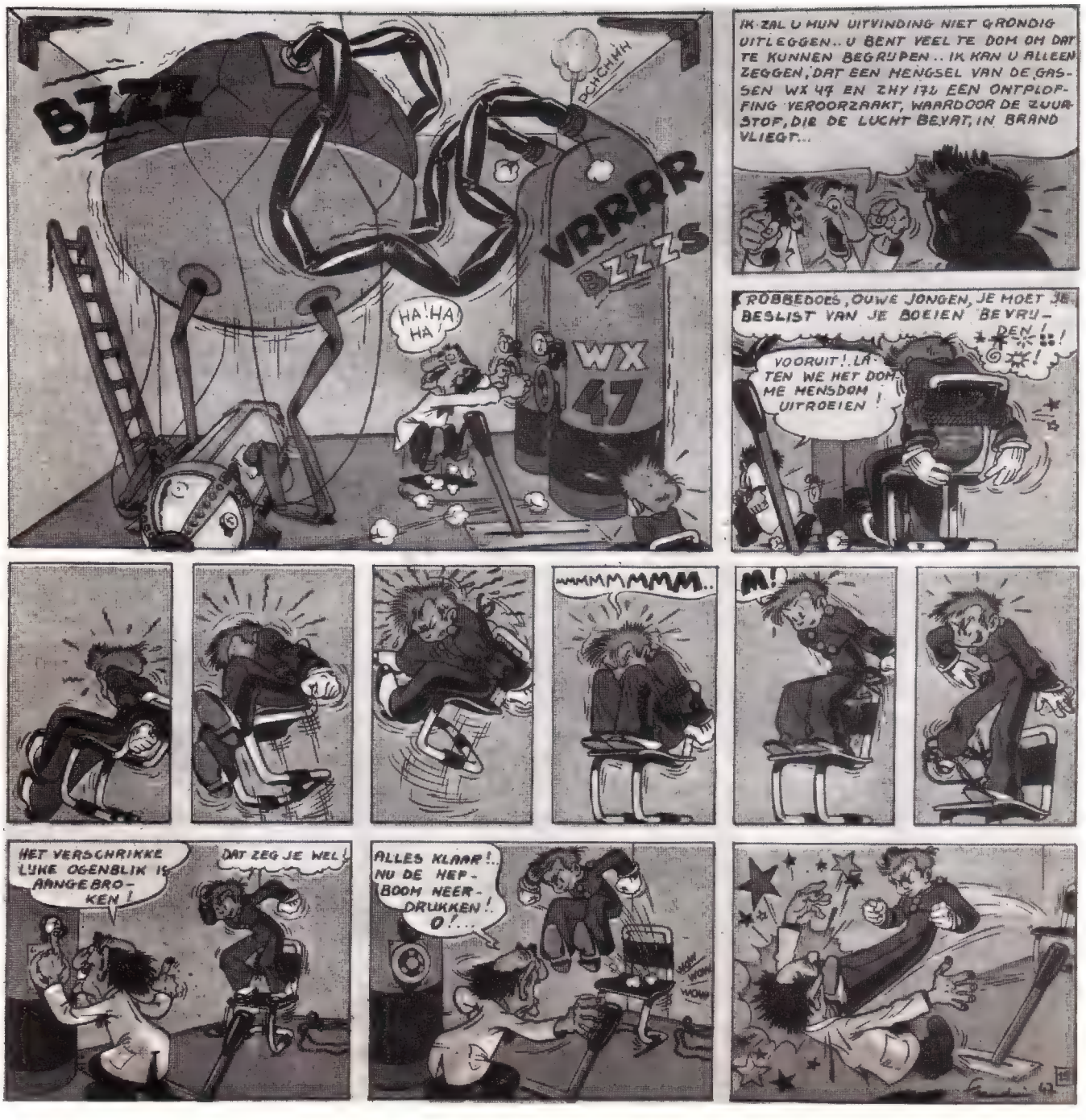
BZZZ
PCHCHMH
VRRRR
BZZZS
HA! HA! HA!
WX 47
IK ZAL U MIJN UITVINDING NIET GRONDIG UITLEGGEN.. U BENT VEEL TE DOM OM DAT TE KUNNEN BEGRIJPEN.. IK KAN U ALLEEN ZEGGEN, DAT EEN MENGSEL VAN DE GASSEN WX 47 EN ZHY 17L EEN ONTPLOFFING VEROORZAAKT, WAARDOOR DE ZUURSTOF, DIE DE LUCHT BEVAT, IN BRAND VLIEGT...
ROBBEDOES, OUWE JONGEN, JE MOET JE BESLIST VAN JE BOEIEN BEVRIJDEN!
VOORUIT! LATEN WE HET DOMME MENSDOM UITROEIEN!
WMMMMMMM..
M!
HET VERSCHRIKKELIJKE OGENBLIK IS AANGEBROKEN!
DAT ZEG JE WEL!
ALLES KLAAR! NU DE HEFBOOM NEERDRUKKEN! O!...
WOMM
WOMM
WOMM

Ai!
KLAP
IS DAT GENOEG?!
OOOO! DE HEFBOOM!
CRRR

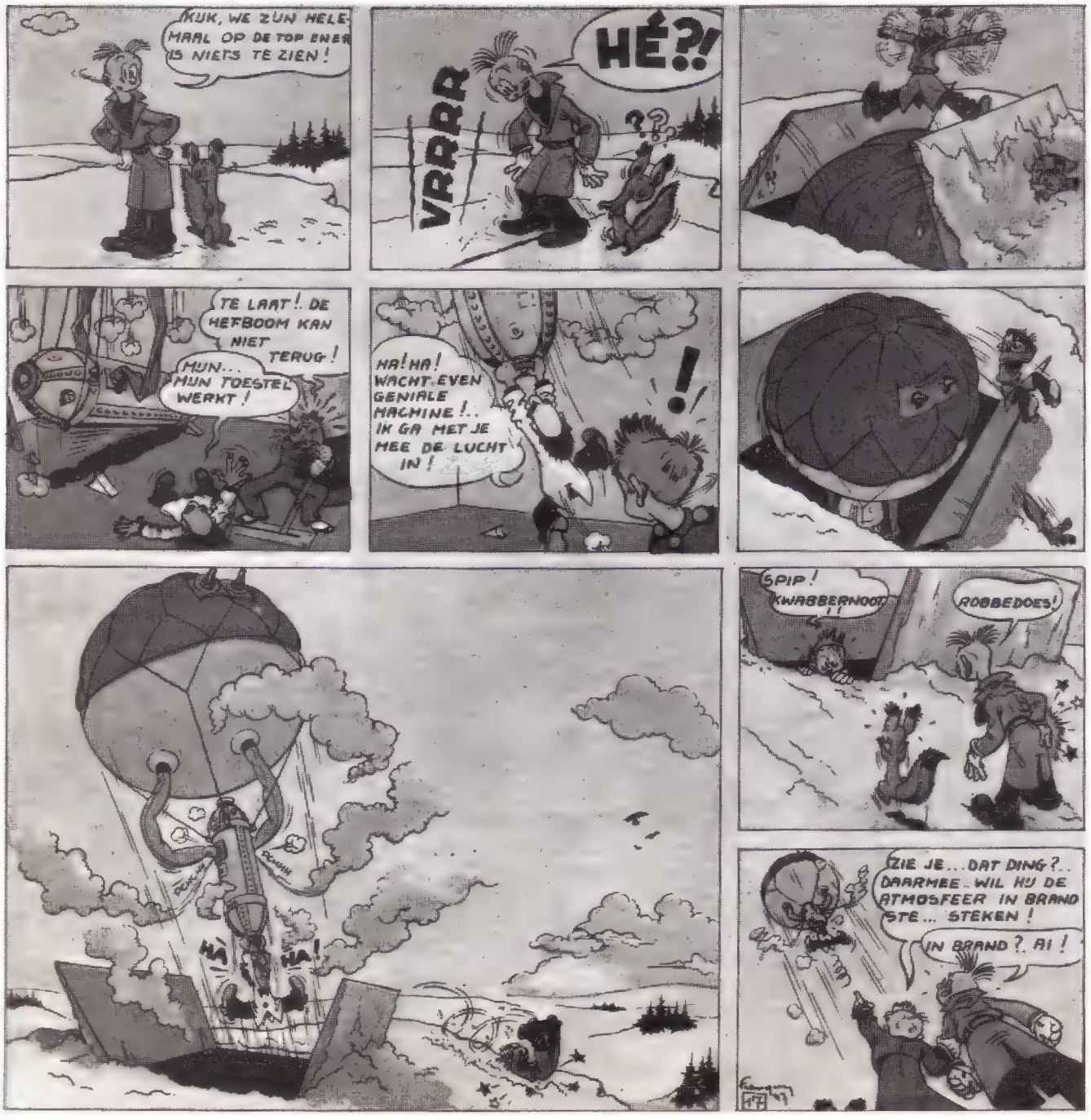
KIJK, WE ZIJN HELEMAAL OP DE TOP EN ER IS NIETS TE ZIEN!
VRRR
HÉ?!
TE LAAT! DE HEFBOOM KAN NIET TERUG!
MIJN... MIJN TOESTEL WERKT!
HA! HA! WACHT EVEN GENIALE MACHINE!.. IK GA MET JE MEE DE LUCHT IN!
!
SPIP! KWABBERNOOT!
ROBBEDOES!
HÀ HÀ HÀ!
ZIE JE... DAT DING?.. DAARMEE.. WIL HIJ DE ATMOSFEER IN BRAND STE... STEKEN!
IN BRAND?. AI!

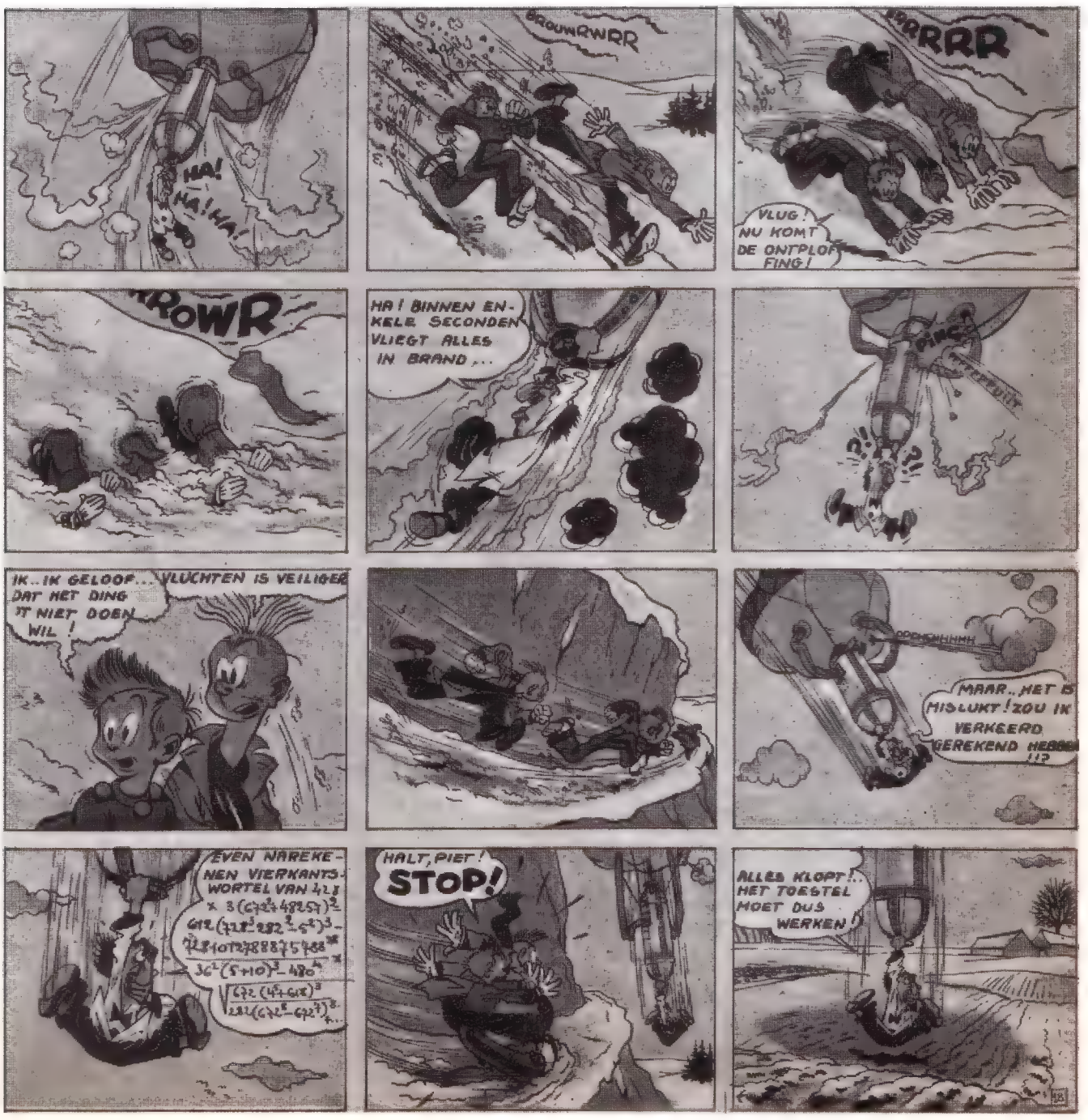
HA! HA! HA!
BROUWRWRR
RRRRR
VLUG! NU KOMT DE ONTPLOFFING!
ROWR
HA! BINNEN ENKELE SECONDEN VLIEGT ALLES IN BRAND...
PING
IK.. IK GELOOF... DAT HET DING IT NIET DOEN WIL!
VLUCHTEN IS VEILIGER
MAAR.. HET IS MISLUKT! ZOU IK VERKEERD GEREKEND HEBBEN!?
EVEN NAREKENEN VIERKANTSWORTEL VAN 423
HALT, PIET!
STOP!
ALLES KLOPT!.. HET TOESTEL MOET DUS WERKEN!

MODS
DAT DING KAN NU ELK OGENBLIK ONTPLOFFEN!. HET MOET ONTWAPEND WORDEN!
IN DIE HERBERG DAAR HEBBEN ZE DE TELEFOON!
JA.. HIER RUKS - WACHT.. WAT ZEGT U?. O.. O.. IK WAARSCHUW DE BINNENLANDSE ZAKEN!
JA... HA!.. O!.. LIEVE HELP! EEN AT.. AT.. TOOMDING... IK BEL LANDSVERDEDIGING OP! ! ! !
JA, HIER DE MINISTER... SAPPERLOOT!.. WAT ZEG JE! EEN GELEERDE GEK?. DAT IS VOOR VOLKSGEZONDHEID!
AI-AI-AI! ACH GOD IN EEN RAPENVELD! MAAR DAN MOET DE MINISTER VAN LANDBOUW DAAR VOOR ZORGEN!
.. MAAR DAN DREIGT ER GROOT GEVAAR VOOR HEEL DE BEVOLKING!.. 'N GEVAL VOOR HIN COLLEGA VAN VOORLICHTING!!
DAT IS ZEER.. ZEER ERNSTIG!.. DE BEVOLKING MOET GEWAARSCHUWD WORDEN,.. ZE MOETEN KALM BL... BLIJVEN!
...DAT EEN GEHEIMZINNIG TOESTEL VOORZIEN VAN EEN ATOOMBOM VAN TWEE METER HOOG, ZOU NEERGEKOMEN ZIJN...
...OP ONS GRONDGEBIED ERGENS IN DE BUURT VAN STOFFEGEM... IN EEN
RAPENVELD VAN HET GEHUCHT - VETTEKOE...
MELANIE
ER BESTAAT GEEN ENKELE REDEN TOT ONGERUSTHEID!!!..
WACHT KALM DE VERDERE GEBEURTENISSEN AF!
BOEH

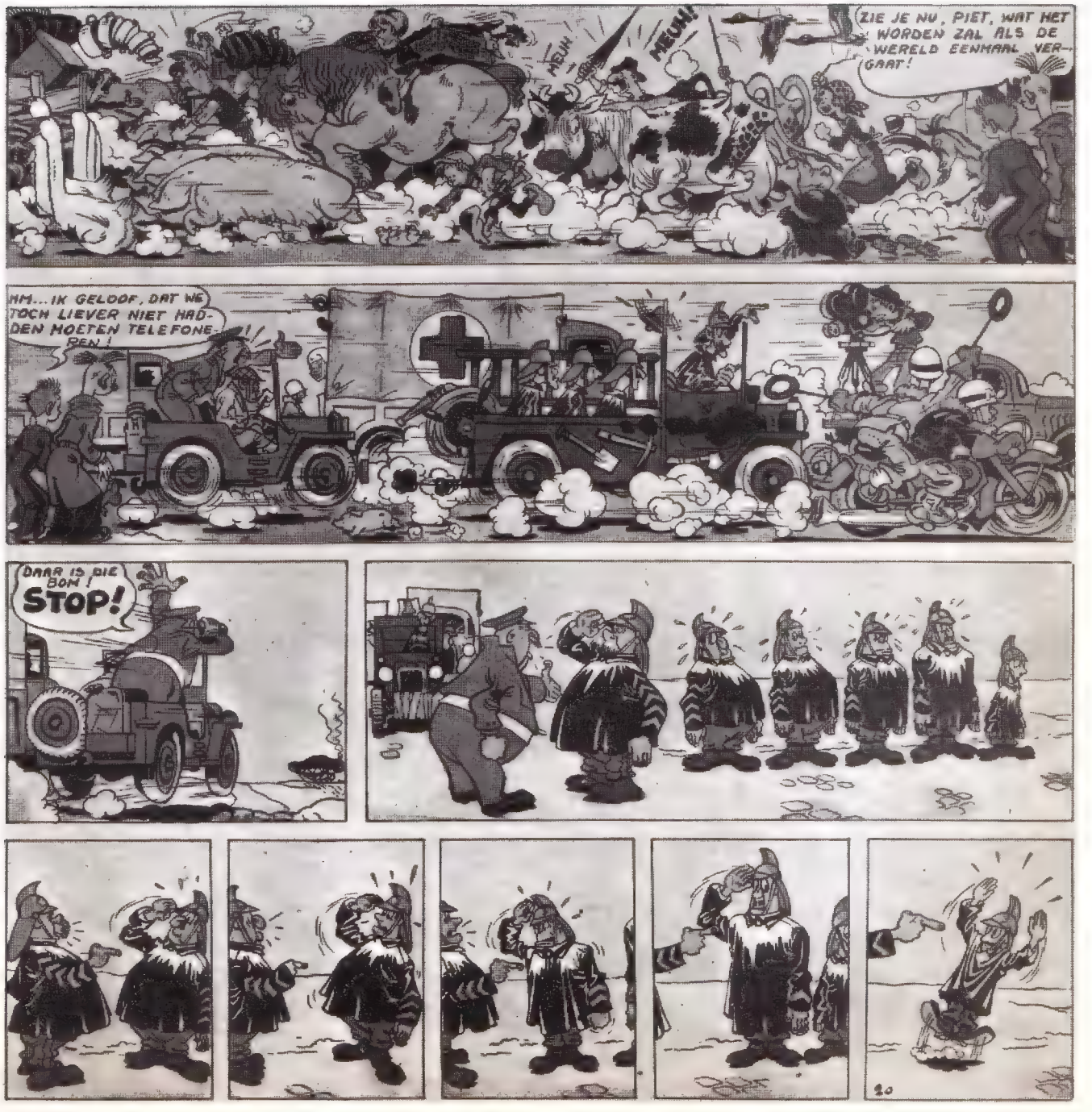
ZIE JE NU, PIET, WAT HET WORDEN ZAL ALS DE WERELD EENMAAL VERGAAT!
HEUH!
HEUH!
HM... IK GELOOF, DAT WE TOCH LIEVER NIET HADDEN MOETEN TELEFONEREN!
DAAR IS DIE BOM!
STOP!
20

PCHH
DIE BRANDWEERMAN HEEFT ZEKER EEN DUBBEL HAZENHART !
ER ZIT NIETS ANDERS OP DAN ZELF DAT ZAAKJE... OP TE KNAPPEN!....
.... WACHT HIER OP MIJ !
O, DIE IS GOED !
HA ! HA ! ! ALLES IN ORDE! DIE GELEERDE WAS STAPELGEK !
HA! HA! HA!
MAAR ... WAAR IS DIE ARME GEK INTUSSEN GEBLEVEN ?

TAAI IS DIE GE-LEERDE WEL! HIJ ADEMT NOG!
WEGLOPEN ZAL HIJ TOCH WEL NIET MEER DOEN!
EN ZO IS DE RUST IN DE VELDEN TERUGGEKEERD EINDE GOED...
...ALLES GOED!
OO!
ALLE...! WAT IS DAT NU WEER?
RA.. RADAR! DE AUTOMAAT IK HAD HEM GLAD VER-GETEN!
VRRRRR
DIE AUTOMAAT IS REUZESTERK.. HIJ MOET ABSOLUUT VERNIELD WORDEN!
VRAP
WAPENS!... HEBBEN JUL-LIE WAPENS?!!
GAUW.NAAR DIE JEEP DAAR!!
AÏE! STOP! TE LAAT!
AÏE AÏE AÏE!!

BOM
HAAST JE, ROB BEDOES !.. DIT IS DE LAATSTE WAGEN !!!
HEMELNOG-TOE ! DAAR IS IE AL !
PRACHTIG !.. DE JEEP STAAT OP ZUN POOTJES... ALS HU NOG MAAR...
... RIJDEN WIL !..
GERED! DE MOTOR RONKT ! DIE JEEPS ZUN TOCH STEVIG !!
VRRP
HET ZO'N VAART HAALT HU ME NOOIT IN ! !!
WAAR IS HU EIGENLUK GEBLEVEN ?
OOO !
CLANG
OEI
DAT IS GELUK HEBBEN! MAAR HU IS ONBREEKBAAR
O !.. HET GELUK HOUDT NIET OP, VAN-DAAG !.. HOE IS DAT DING ER NIET UIT GEVALLEN ???
NU KUNNEN WE PRATEN, LELUK STUK OUD UZER !

TACATACATACATAT
TACATACATAC
MAAR... DAT DOET HEM NIETS! WEG!
VRRP
KLANG
INTUSSEN...
ROBBEDOES! STOP! DIT LUKT ME ERG GESCHIKT!
DAT HEB IK IN DE WAGEN GEVONDEN. HET IS EEN LANCEERBUIS VOOR ANTI-TANK GRANATEN. IK HEB ER TWEE!
MET DIE KRIJGEN WE HEM ZEKER KLEIN... LET OP! DAAR IS HIJ!
BOUW
ZZZZZZZ WAAOUW
VLUG! DE TWEEDE!
SCHIET DAN TOCH EN NEEM DE BENEN!
BOEM
ROOS!

HOERA! DE BROK : STUKKEN VAN DAT DING INTERESSEREN HU !!
Ai!
RRRRR
WRAW
WIJ MOETEN ER IETS OP VINDEN OM HEM ONSCHADELIJK TE MAKEN VOORDAT HIJ NOG MEER KWAAD KAN STICHTEN!
HE ZEG, WAAROM STOP JE ? HU IS DAAR!
STIL! DE RIVIER HEEFT HU EEN IDEE GE-GEVEN!
WAT DOE JE TOCH, ROB ?.. DAAR KOMT HU OE-OE!
NU OF NOOIT!
RRRRR
ROWR
KLANG
PLONS

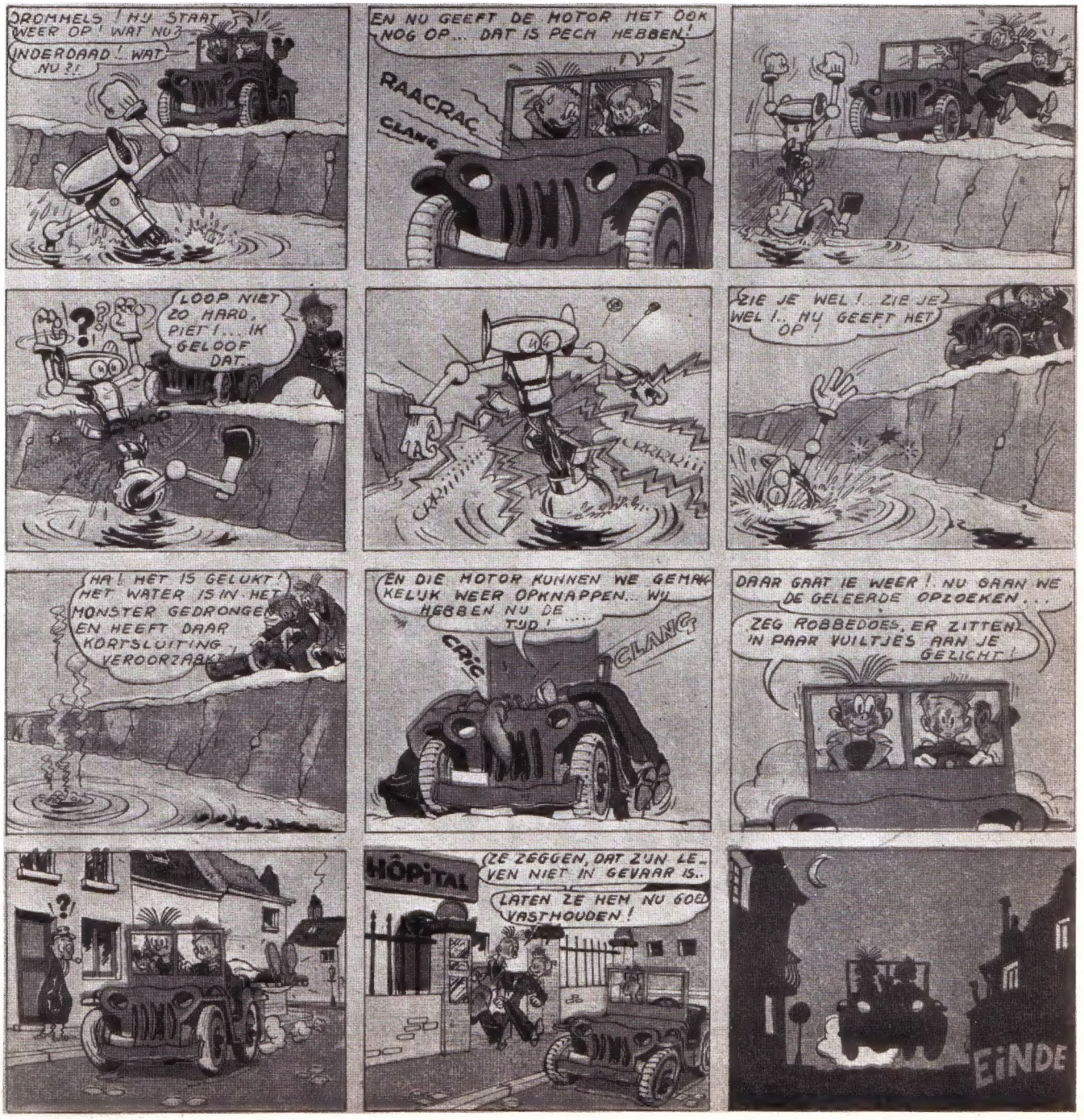
DROMMELS ! HIJ STAAT WEER OP ! WAT NU ?
INDERDAAD ! WAT NU ?!
EN NU GEEFT DE MOTOR HET OOK NOG OP... DAT IS PECH HEBBEN !
RAACRAC
CLANG
LOOP NIET ZO HARD, PIET !... IK GELOOF DAT...
ZIE JE WEL !.. ZIE JE WEL !.. NU GEEFT HET OP !
HA ! HET IS GELUKT ! HET WATER IS IN HET MONSTER GEDRONGEN EN HEEFT DAAR KORTSLUITING VEROORZAAKT
EN DIE MOTOR KUNNEN WE GEMAKKELIJK WEER OPKNAPPEN... NU HEBBEN NU DE TIJD !....
CRIC
CLANG
DAAR GAAT IE WEER ! NU GAAN WE DE GELEERDE OPZOEKEN...
ZEG ROBBEDOES, ER ZITTEN 'N PAAR VUILTJES AAN JE GEZICHT !
HÔPITAL
ZE ZEGGEN, DAT ZIJN LEVEN NIET IN GEVAAR IS..
LATEN ZE HEN, NU GOED VASTHOUDEN !
EINDE

STRIP VOOR STRIP

een boek over het Nederlandse beeldverhaal

Strip voor Strip zal eind oktober verschijnen.
De winkelprijs wordt *f* 15,—.
Voorinschrijvingsprijs (vóór 20 oktober) *f* 12,50.
Te bestellen door *f* 12,50 over te maken op giro 471636 t.n.v. C. KOUSEMAKER, Kerkstraat 104, Amsterdam, onder vermelding 'Strip voor Strip'.

Strip voor Strip
STRIP VOOR STRIP IS EEN VERKENNINGSTOCHT IN DE SPEELSE WERELD VAN HET STRIPVERHAAL. MET EEN KORT OPONTHOUD IN DE LAGE LANDEN. GESCHREVEN DOOR KEES KOUSEMAKER EN MARIA WILLEMS
IRIS!

DE BESTE STRIPS
ALTIJD
IN VOORRAAD BIJ
BOEKHANDEL
ILA
EN
STATIONSBOEKHANDEL
bruna

DUS IN MEER DAN
100 FILIALEN VAN
BRUNA N.V. IN NEDERLAND

Antieke strips ruilen of kopen:

Boekhandel De Koff, Goudserijweg 188a, Rotterdam, telefoon 010 - 11.92.85.
Na 6 uur privé Pleretstraat 65a, Rotterdam.
Wij hebben natuurlijk ook nieuwe strips.
Door ruimtegebrek thans enorme kortingen!